

KAITSI KODU!

12. MAIL 1927.

«Kaitse Kodu!»

**on meie kodumaa rahu ja õnne val-
vamiseks organiseeritud kaitseliidu
häälekandja.**

„**KAITSE KODU!**“ sihiks on õhutada rahvas kaitse-
tahet ja valgustada kaitseliidu sisemist elu, kasva-
tada Eesti rahvas tugevat rahvustunnet ja anda
igale kodanikule tarvilikke teadmisi kaitseteaduse
alalt.

Kõik kodanikud peavad lugema „**KAITSE
KODU!**“. Kaitseliidu ideed peavad tungima iga
eeslase kõrvu. Iga eeslase kohus on võita
„Kaitse Kodu!le“ uusi poolehoidjaid.

„**KAITSE KODU!**“ sisu eest hoolitsevad meie pare-
mad ajakirjanikud ja kirjanikud.

„**KAITSE KODU!**“ on odav ajakiri. Kellelegi ei käi
üle jõu anda kuus 50 mk., mille eest saab kaks
rohket pillidega ja lugemismaterjaliiga numbrit.

„**KAITSE KODU!**“ võib tellida igast postkontorist,
iga kaitseliidu pealiku kui ka iga raamatuäri
kaudu.

„**KAITSE KODU!**“ tellimishind on aastas 600 mk.,
poolaastas 300 mk., 1 kuu 50 mk. Talituse aadress:
Tallinna, Pikk t. 2.

• Veel täna tellige endale „Kaitse Kodu!“

„Kaitse Kodu!“ talitus.

KAITSE KODU!

EESTI KAITSELIIDU HÄÄLEKAINIDJA
ILMVB KAKS KORDA KVVJ

III AASTAKÄIK

Nr. 9

12. MAIL 1927

Väljaandja: Kaitseliidu staap. Vastutav toimetaja: V. Neggo. Tegev toimetaja: J. Jaik.

Tellimishind: aastas 600 mrk., poolaastas 300 mrk., veerandaastas 150 mrk., kuus 50 mrk.

Üksiknumber 30 mrk.

Kuulutuste hinnad. 1/4 lehek. 4000 mrk., 1/2 lehek. 2000 mrk., 1/4 lehek. 1000 mrk. ja 1/8 lehek. 500 mrk. Esimese kaane sisekülj 50%, tagumise kaane väliskülj 100% kallim.

Toimetus Tallinnas, Kaarli tän. 8, Kaitseliidu staabis. Telef. 370. Toimetuse kõnetunnid igal teisipäeval, kesknädalal, neljapäeval ja reedel kella 2—3 p. l.

Talitus Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse kontoris, Tallinn, Pikk tän. 2, telef. 3-11.

Mõnesid jooni rahva meeolust käesoleval ajal ja sellest tingitud ülesandeid.

Suured majanduslikud ja hingelised vapustused, mis sõdade ja mitmesuguste rahutuste ja võimude vahetuste näol rahvastest üle käinud, ei ole jätnud oma mõju avaldamata rahva hingeelule ja meeolule. Eriti silmatorkav on see meeolu muutus väikeste rahvaste ja uuesti iseseisvaks saanud rahvaste juures, sellega ka meil.

Sellel meeolu muutusel võivad olla ühest küljest positiivsed, teisest küljest aga ka negatiivsed tagajärjed rahva ja ühiskonna edaspidisel arenemisel.

Et meie riigielu juhtivate kui ka seltskondlike asutuste peamiseks mureks peaks olema rahva meeolu selles suunas kasutada ja juhtida, mis on rajatud kõige enam positiivsele elutaatele ja produktiivsele tööle, siis ei ole ka kaitseliidul, kui seltskondlikul organisatsioonil, kellel üheks ülesandeks on oma liikmete ja seltskonna kehalise ja vaimlise tugevuse eest hoolitseada, mitte ülearune rahva meeolu käesoleval ajal jälgida ja ühiskonnale ja isamaale kasulik suunas juhtida.

Riigi ülesehitamine mitte millestki suures sõja ja revolutsiooni möllus hävinenud majanduse alusel on ühele rahvale, eriti nii väikesearvulisele kui seda on Eesti, väga raske ülesanne ning nõuab kui rahva juhtide nii ka iga kodaniku käest suurt jõupingutust ja tugevat püsivat tahet omariikluse heaks ohvrit tuua.

Seepärast ei tule imeks panna, kui mitmed ei suuda seda ohvrit vaikides kanda ja esile tõuseb nurin, hädaldamine ja rahulolematuse.

Üheks silmapaistvamaks jooneks praegusel ajal ongi niisugune passiivne rahulolematuse meeolu, mis enesega kaasa toob veel palju teisi pahesid.

Meil ei ole suuri vahesid varanduslikust küljest kodanikkude kihtide vahel. Vahest teenib üks ainult kergema vaevaga endale igapäevast leiba kui teine ja ei pruugi toidu ja ulualuse pärast suurt muret tunda, see on ka peaaegu kõik. See „klassivahe“, mida mõnelt poolt väga suureks ja laiaks püütakse puhuda, ei ole iseenesest kuigi kõrge, et see saaks olla rahulolematuse põhjuseks.

Riigikord on meil ülidemokraatlik, kus igale kodanikule juba tema 20. eluaastast kõik õigused ja võimalused riigielu juhtimiseks on kätte antud, igaüks võib saada meie riigi ja rahva kõige kõrgemaks juhiks ja valitseda maad ilma, et temalt seadustega nõutaks mingisugust hariduslikku või varanduslikku tsensust. Täielised vabadused igal alal on kõigile kodanikkudele põhiseadusega kindlustatud, isegi vähemrahvustele on antud laialine omavalitsus ja igale võimaldatud vaba tegevus, mis peaks siis olema rahulolematuse põhjuseks?

Milles avaldub see rahulolematuse?

Kõigepealt võib leida meie avalikus arvamises (ajalehtedes) iga päev rahulolematuse tõendusi küll ühel, küll teisel alal: vahest on eraomandus hädaohus ja era-varanduste riigistamine läheb liig kaugele, vahest jälle ollakse pahased selle üle, et liig tagasihoidlikult ja tagurilikult sel alal talitatakse. Ühelt poolt nurisetakse, et meie sotsiaal-seadustes oleme liig palju lubanud ja ka annud, teisalt heidetakse ette, et sel alal midagi ei olevat ära tehtud ja see puudus olevatki üldise rahulolematuse aluseks jne. Kõik on aga küll arvamises, et meil laiotamise tung on üleliia suur ja kokkuhoidmise vaim selle vastu liig nõrk.

Kui rääkida üksikute kodanikkudega, siis kuulub umbes sedasama, nimelt otse vastupidikäivaid vaateid ja põhjusi, aga teatud rahulolematuse tunne peegeldub vastu mõlemalt poolt. Sagedasti aga ei tea nuriseja isegi õieti öelda, mis teda kõige enam pahandab, ja siis visatakse lihtsalt üks kuulnud ja ammugi peaaugusse raiutud lause „maksud on suured ja sissetulek väike“. Kui hakkad aga lähemalt pärima ja selgub, et just nurisemisel ei olegi nii väga väike sissetulek ja maksudega ei ole ta ka väga koormatud, siis lööb viimati käega ja küsib, kuhu oleks parem välja rännata, kas Ameerikasse või Austraaliasse, ja siis on juba mees vaimustatud sellest pettepidist, mis seal kõik teha võiks ja kuidas seal ruttu võiks rikkaks saada, sest see ja see tuttav on seal ja seal ja on väga heas olukorras.

Sellega lõpeb harilikult ka üksiku kodaniku meeoleu avaldus, kui just ajada juttu inimesega, kes ei ole langenud melankooliasse ja ei kõnele elutüdimusest, mis ka väga moodi on läinud. Võib ju ka veel leida üksikuid, eriti vanemate hulgast, kes eelistavad „head tsaariaega“, aga see on enam ilusate noorpõlve mälestuste avaldamine kui tegelik olukorra hindamine.

Üht peab aga kõigi avalduste juures kinni naelutama— see on tugeva rahvuse- ja isamaa- ning omariiklustunde puudumine. Ei ole seda tunnet, mis oma rahva nimetuse juures juba leeki annaks, mis oma iseseisvuse mõtte juures juba inimese särama ja elama paneks ning ikka ja ikka uut energiat esile kutsuks nende raskuste ja murede kõrvaldamiseks, mis elu esile veeretab.

See loidus ja see riigitüdimus ning tugeva rahvustunde puudumine on vist küll peamiselt põhjuseks eelpooltoodud meeoleu tekkimises. Eriti võib seda tähele pan-

na paljude noorte juures, kus nad tihti laulu jorutades väga hästi tunnevad kõik-sugu Saksa burschide, Vene soldatite ja igasuguste operettide, isegi kabaree laulude viise ja sõnu kui Eesti nii võõrastes keeltes, aga oma rahvalaule ei armastata ega laulda, paljudel juhtudel ei osatagi laulda meie ilusamaid laule või öeldakse lihtsalt, et need on igavad. See on väga kurb nähtus meie elus ja selle peale peaksid vanemad ja kasvatajad pöörama erilist tähelepanu.

Kui vaim on valmis ja liha nõder, siis on vaja ennast treeneerida, et ka lihaksed kõveneksid. Kui aga lihastes elujõudu veel küllalt leida, vaim kipub aga lõdvaks minema, siis on seda viga juba raskem arstida, aga ka siin peab rohtu leidma, ei tohi maad võtta loidus oma iseseisvuse ja omariikluse vastu, ei tohi kaduda tugev rahvustunne ja tahe ohvrit tuua, kui seda nõuab meie iseolemine.

Siin peab esijoonel kool ja selle kõrval kõik seltskondlikud, aatelised asutused energiliselt töötama isamaalises sihis ja tegema pinevat „vaimu treeningut“, et vaim oleks valmis, et see ei läheks loiuks ja et „käega löömine“ meie maa ja rahva peale jääks vähemaks ja lõpulikult kaoks.

Sel alal on ka püütud mõndki ette võtta ja ära teha, aga ikka sagedamaks lähevad juhud, kus vaim kipub nõrgaks jääma ja armastus oma rahva iseolemise vastu lõdveneb ning usk meie väikese kodu parema tuleviku sisse lööb kõikuma. Mõtleme nende peale, kes „elu tüdimusest“ ise oma elu heidavad kõrvale. Kas ei ole see tõendus, et vaim ei pidanud vastu? Vaatleme väljarändajate salku, mis koosnevad mitte meie halvematest rahvapoegadest ja -tütardest, vaid sagedasti just töökamast ja edasipüüdlikumast elemendist, sagedasti just nendest, kes oma visa tahtmise ja tööga on juba välja jõudnud kindlale majanduslikule alusele, aga nüüd likvideerivad kiires korras selle, mida suure hoole ja armastusega seni üles ehitanud, ning jätavad oma kodu, et minna vastu teadmatusele ja tumedale võõrale tulevikule. Kas ei tõenda see nähtus küllalt usu puudumist meie ilusama tuleviku sisse, kas ei näita see armastuse puudumist oma rahva, oma kodu ja oma isamaa vastu?

See on tõenduseks vaimu lõtvusest, meeoleu langusest ja tugeva rahvus- ning riiklustunde puudumisest.

Siin peab abi otsima ja leidma, et virgutada neid, kelle vaim kipub nõrgaks jääma, saagu elavaks ja kandku rikkalikku

Kaitseliidupäev läheneb!

Kui läinud aasta maikuus alustati kaitseliidupäeva ettevalmistusi, siis ei teatud veel, milliseks see päev kujuneb, kas ta üldse korda läheb. Kuid ettevalmistused viidi läbi ning päev teostus. Tuli muidugi ette puudusi nii ühel kui teisel alal, kuid kõik see ei suutnud tumestada üldmuljet ning tohib kindlasti oletada, et 1926. a. kaitseliidupäevaga pandi kindel alus iga-aastasele kaitseliidupäeva korraldamise traditsioonile.

Pealegi on kaitseliit selle aja jooksul alatasa arenenud, on oma tegevuses omandanud ikka kindlama ja kindlama ilme ning seepärast ka käesoleva aasta kaitseliidupäevast tohib oodata sama.

Kuna esimene kaitseliidupäev oma iseloomult esines peamiselt kaitseliidu üleriikliku spordivõistlusena, on tänavuse kaitseliidupäeva päevakord hoopis laiaulatuslikum ning koosneb peamiselt kahest suurest osast: 1) üleriiklikkude kaitseliidu laagrite korraldamisest ja 2) üleriiklikkudest kaitseliidu sportlikkudest võistlustest.

Üleriiklikkude kaitseliidu laagrite korraldamine.

Läinud aasta kogemused näitasid, et üleriiklikkude kaitseliidu spordivõistluste peale vaadata siiski suurem mass kaitseliitlasi kaitseliidupäeva aktiivsest osavõtust oli sunnitud jääma kõrvale lihtsalt põhjusel, et mitte terve 26.000 liikmest koosnev kaitseliitlaste pere ei ole sportlased ja kuigi nad seda oleksid olnud, siis ei oleks avanenud võimalusi neid kõiki ühte kohta võistlustele koondada.

Suuri ja jõuküllaseid eluavaldusi igal organisatsioonil aga ikka jälle aeg-ajalt peab olema, kui ta tahab evolutsioneerida ja näidata oma eluvõimet ja -tarvet.

Seepärast, et võimaldada kaitseliidupäevast osa võtta võimalikult laiematele massidele, on vaja luua üleriiklikkude kaitseliidu sportlikkude võistluste kõrval veel teisi võimalusi suuremateks koondamiseks ja nendeks peavad saama kaitseliidu laagripäevad.

saaki need mõtted ja aated, mis mitmesugustel kasvatusteadlikkudel ja rahvuslikkudel koosviibimistel on üles seatud.

Käesoleva aasta alul Tartus peetud rahvusliku kasvatuskongressil seati üles väga mitmesugused ja väga tähtsad mõtted ja sihid meie rahvusliku aate elustamiseks ja virgutamiseks. Tohiks loota, et kõik sellest kongressist osa võtjad — õpetajad, kasvatajad, seltskonna- ja riigitegelased — tõesti ka kõige jõu ja energiaga asuvad nende ülesseatud mõtete teostamisele ja et sel tööil ka edu on juba lähemas tulevikus.

Nii on olemas sihid ja püüded, et kodus, koolis ja seltskonnas tehtaks kõik, mis meie rahva meeleolu positiivseid — rahvuslikke ja omariikluse ning koduarmastuse — tundeid peaks arendama ja kasvatama ja vastupidiselt — kosmopoliitlisi end halvaks panevaid ja võõrast ülistavaid ning eeskujuks seadvaid mõtteid peaks paraliiserima.

Ei aita aga ükski kool ja seltskond, ka valitsusasutused ja peamiselt meie seadusandlik asutus ning selles aset võtnud rahvakihitide ja maailmavaadete esitajad pea-

vad pühendama kõik jõu selleks, et meie riiklik ja majanduslik elu terveneks ja et seadusandluse peale kodanikud oleksid uhked ja selle asutuse autoriteet püsiks kõrgel.

Omavahelised ja isiklikud nägelemised ning teravused erakondade vahel peab maha maetama, sest need on rahva meeleolu negatiivsete külgede arendajad ja tugeva riiklustunde hävitajad. Kui parlamentarism tahab elada ja endale eluõigust kindlustada, siis peab ta oma autoriteeti kõrgel hoidma ja väiklused kõrvale jätma, see on vajaline esimeses joones ka meie parlamendile. Ühel jõul ühise idee alusel ühe sihi poole! Nii kodu, kool, seltskond ja riikliku elu juhid ning asutused — selle deviisi ja juhtlause all peame püüdma praegust äärmiselt ükskõikset ja omariiklusele ning rahva iseseisvusele hädaohtlikku meeleolu muuta, et esile kutsuda elurõõmsat, töövõimsat ja lootusriikast meeleolu kõigi meie kodanikkude juures, mis oleks kindlaks pandiks meie väikese kalli kodumaa vabadusele.

—st—

Need laagripäevad, omades tähtsuse juba puht-meeleolulisest küljest, aidates kaasa kaitseliidu liikumise levimisele, süvenemisele ja populariseerumisele rahva laiemates massides, ühtlasi omavad ka puht-praktilise tähtsuse kaitseliidu kui relvastatud jõu lahingväertuse tõstmise seisukohast.

Olgugi, et suur osa nende laagripäevade programmist on pühendatud sellele, et luua lõbu ja mõnusus laagrisse koonduvatele malevlastele, et viia neid nende päevade jooksul üksikstele lähemale, et üldse nautida laagrielu romantikat, tahavad need päevad ka esineda tõsiste õppepäevadena, kus kõik, pealikud ja malevlased, täiendavad oma sõjalisi teadmisi selleks, et eelseisvatest sügismanöövritest oskuse ja osavusega võtta osa.

Kokkuseatud kaitseliidu laagripäevade õppeprogramm on välja võrsunud läinud aasta sügismanöövri kogemustest, on nende manöövrite produkt.

Meil kõigil veel on elavalt meeles need sügisesed lahingupäevad, on meeles ka seal esile tulnud hüved ja pahed ning seepärast kõik teame, et neil manöövritel tuli ilmsiks üksikmehe ja väiksemate üksuste taktikalise väljaõppe puudulikkus.

Kui meie tõsiselt lahingus tahame hoiduda asjatutest kaotustest, kui tahame edukalt tegutseda, siis kõigepealt peame kandma hoolt selle eest, et meil iga mees mõistaks tegutseda iseseisvalt ja otstarbekohaselt.

Seda kätte õppida manöövritel, kus koos suured massid, kus tegevus areneb kiiresti, ei ole võimalik. Seda aga peame siiski tegema ja peame seda tegema just neil laagripäevadel.

Omandades laagrites peensused üksikmehe ja väiksemate üksuste tegevuse kohta ja ära kasutades neid omandatud oskusi sügisel manöövritel, neid seal veel täiendades, võime tulevikus jätkata õppetööd juba rahulikumalt ja teadmises, et teatav kindel alus on edaspidiseks töö jätkamiseks olemas.

Seepärast kaitseliidu laagripäevade õppekava kandvama osana esinebki üksikmehe, jao ja rühma taktikaline väljaõpe ning laskmine.

Et kergendada seejuures malevates nende laagripäevade õppuste läbiviimist ja ühtlustada neid kõikides malevates, selleks on kaitseliidu staabi poolt välja töötatud üksikasjalised õppeprogrammid, tundide järgi ära jaotatud ja iga tunni konspekt välja töötatud. Nende laialisaadetavate konspektide järele igal pealikul avaneb võimalus iseseisvalt temale alluvat üksust välja õpetada ettenähtud õppeprogrammi ulatuses.

Peale selle hra sõjaminister on tulnud lahkesti vastu kaitseliidule ja on lubanud korraldavatena laagripäevadeks abi kaitsevääst ohvitseride- ja allohvitseride-instruktorite komandeerimisega laagritesse.

Seepärast kavatsesid laagripäevad kahtlemata loovad olukorra, milles tõsise tahtmise juures väljaõppe alal võib palju teha ära ning seepärast ka kindlasti võib loota, et ükski malevlane ei jäta seda juhust kasutamata, et oma sõjalisi teadmisi täiendada, pealegi mugavas olukorras seda tehes. Ja seda enam, et laagripäevadega ühtlasi lõpetatakse ka üldine kaitseliidu õppetegevus eelseisvateks suvekuudeks.

Kaitseliidu staabi poolt on välja töötatud laagripäevade õppekava kahes variandis: variant A — 2-päevase laagrisviibimise jaoks järgmiselt:

a) üksikmehe taktikaline väljaõpe	4 tundi
b) jao	4 „
c) rühma	4 „
d) laskmine	4 „

Kokku: 16 tundi

ja variant B, 3-päevase laagrisviibimise jaoks, üldiselt 22 õppetunniga, kusjuures eelmisele kavale tuleb juure 2 tundi rühma taktikalise väljaõppe alal ja 4 tundi öiseks õppuseks.

Malevatel jääb valida, kumma väljatöötatud õppekava variantidest nad, olenevalt nende käsutada olevast ajast, võtavad tarvitusele.

Kuid, nagu juba varemalt tähendatud, paralleelselt õppetöö korraldamisega peab käima malevlaste meeleolu eest hoolitsemine, peab loodama tingimused, mis teeksid malevlastele laagrisviibimise huvitavaks ja meeldivaks. Kõige mitmekesisemad peavad olema need meelelahutused. Nooremate jaoks muidugi ei tohi jällegi puududa sport. Kuna kõik maleva „tuusad“ asuvad teele Tartusse üleriiklikkudele kaitseliidupäeva sportlikkudele võistlustele, et seal kaitsta oma maleva värve, „alles tõusvad tähed“ astuvad võistlusesse laagripäevadel.

Ka laagripäevade sportlikkude võistluste kavand on välja töötatud kaitseliidu staabi poolt ning näevad ette peamiselt võistlusi rühmängude alal ja sõjalisi võistlusi. Ei puudu muidugi ka kergejõustik.

Malevates on juba ammugi tehtud algust laagripäevade korraldamise eeltöödega ning seni saadud andmetel malevad kavatsesid oma laagripäevi pidada järgmiselt:

1. Tallinna malev:
18. ja 19. juunil — Rannamõisas või Keila-Joa ümbruses.
2. Harju malev:
7.—9. juunini — Paldiskis.
19.—21. juunini — Jägalas.
24.—26. juunini — Kuusiku mõisas.
3. Pärnu malev:
Noortele laagripäevad juuni algul Audrus. Malevlastele juuni-, juuli- ja augustikuu jooksul 3—4 rännakut ühes 2—3-päevaliste laagritega.

4. Pärnumaa malev:
Juunikuu jooksul korraldab 3 laagrit: 1. Polli mõisas, 2. Audrus, 3. Sikana mõisas.
5. Viru malev:
25. ja 26. juunil — Kunda rajoonis.
2. ja 3. juulil — Toila rajoonis.
6. Petseri malev:
6.—8. juunini — Rootova külas.
17.—19. juunini sv. barakkides Petseri jaama juures.
- 22.—24. juunini — Märjamaa alevi ümbruses.
10. Narva malev:
10—12. juunini — Narva-Jõesuu lähedal „Magdeburgis“.
11. Tartumaa malev:
10.—12. juunini — Virtsjärve, Elva, Otepää, Kambja, Võnnu, Röpina, Tartu-Maarja malevkondadele, igaihele eraldi.

Pilt õppetööst malevapealikute täienduskursustel 27. III. — 8. IV.

7. Sakalamaa malev:
11.—12. juunini — Sinialliku jaama ümbruses.
11.—12. juunini — Suure-Jaani aleviku ümbruses.
18.—19. juunini — Valma külas, Virtsjärve ääres.
18.—19. juunini — Kabala mõisas.
18.—19. juunini — Lustivere mõisas.
8. Valga malev:
7.—7. juunini — Sooru mõisas, Helmes ja Laanemetsas.
9. Lääne malev:
12.—14. juunini — Keina alevi ümbruses.
16.—18. juunini — Virtsu poolsaarel.
19.—21. juunini — Haapsalu lähedal „Paralepas“.
- 12.—14. juunini — Voldi, Kodavere-Alatskivi, Mustvee ja Jõgeva malevkondadele, igaihele eraldi.
12. Võru malev:
18.—19. juunini — Tammula järve kaldal.
11.—12. juunini — Tilsa asunduse juures.
23.—24. juunini — Rõuge kiriku juures.
25.—26. juunini — Vastseliina aleviku juures.
11.—12. juunini — Vana-Antsla mõisas.
13. Järva malev:
24.—26. juunini — Aegviidu jaama juures.
24.—26. juunini — Järva-Jaanis.
17.—19. juunini — Tüiril.
17.—19. juunini — Veinjärve ääres.
10.—12. juunini — Põhjaka mõisas.
- Tartu ja Saaremaa malevates on laagrite korraldamine aja ja koha mõttes selgitamata.

Toodud kavast selgub, et kaitseliidu laagripäevad peetakse enamasti laupäevadel ja pühapäevadel enne ja pärast kaitseliidupäeva. Nende kestvus on 2—3 päeva.

Kavatsetud ajad tohiks olla kõigile, nii maa kui linnagi malevlastele kõige otstarbekohasemalt valitud. Maal sel ajal enamasti kevadine põllutöö on lõppenud, kuna heinatööle veel pole suudetud asuda. Üks tõsine linnamalevlane aga enne juuni lõppu kunagi suvitama ei sõida, pealegi, kui ta teab, et ta malev juuni keskpaiku läheb laagrisse.

Laagrite liigitamine mitmesse järku on tingitud sellest, et ei jatku vajalikku õppepersonaali selleks, et korraldada kõiki laagripäevi korraga.

Üleriiklikud kaitseliidupäeva sportlikud võistlused.

Elav osavõtt läinud aasta kaitseliidupäeva sportlikest võistlustest oli parimaks tõendusks, et kaitseliidu ringkonnad, peamiselt tema sportlikud ringkonnad, kaitseliidupäeva sportlike võistluste vastu elavat huvi tundsid. Osavõtjate arvud, nagu 188 kergejõustiklast, 6 jalgpallimeeskonda, u. 4 võimlejat, 90 laskurit jne. kõnelevad küllalt mõjukalt, et tõestada seda väidet.

Samuti 1926. a. kaitseliidupäev näitas, et ei ole võimalik seesugust suurt hulka võistlusi osavõtjate suure arvu juures läbi viia kahe päevaga, nagu see sündis 1926. a. Igasugused arusaamatused ja sekeldused on seejuures möödapääsmatud.

Pealegi tänavuaastased üleriiklikud kaitseliidupäeva spordivõistlused peetakse Tartus, kus võistluste läbiviimine hoopis raskem kui avaral Tallinna staadionil.

Neid tegureid tuli silmas pidada käesoleva aasta kaitseliidupäeva võistluskava kokkuseadmisel ja tuli:

- a) täiendada võistluskava uute aladega,
- b) pikendada võistluste läbiviimise aega.

Võistluskava on täiendatud peaaegselt sõjalist iseloomu kandvate numbritega selleks, et selle varal levitada ja teha huvitavamaks kaitseliidu puhtsõjalist väljaõpet.

Sõjalise iseloomuga võistluste kavasse võtmiseks luuakse ühtlasi kõikidele malevatele riigivanema auhinna peale võistlemisel enam-vähem ühesugused võistlustingimused. Läinud aastal asi kujunes välja nii, et need malevad, kus kergejõustik oli enam arenenud, teiste malevatega võrreldes riigivanema auhinna peale võistlemisel osutusid liig suures ülekaalus.

Sõjalised võistlusalad, mis nüüd kõikidele malevatele ühesuguselt uudiseks, tohiks tasakaalustada kõikide malevate väljavaateid riigivanema auhinna võitmiseks, sest et siin kõige väik-

semgi malev omab samasuguseid väljavaateid võidu peale kui kõige suuremgi.

Parimaks näiteks selle kohta on Petseri maleva võit Lõuna-Eesti malevatevahelistel rännak- ja laskevõistlustel.

Teiseks teguriks, mis peab aitama kaasa ühesuguste võistlustingimuste loomisele kõikide malevate jaoks, on see, et võistlejate arv igal võistlusalal on piiratud, enamasti kolmega igal alal.

Kui varem mõni malev võis võita lihtsalt seega, et ilmus võistlustele massiga, siis nüüd arv enam osa ei mängi, vaid tähtsuse omab võistlejate kvaliteet.

Lõppude lõpuks võistlustingimused tasakaalustatakse kõikide malevate jaoks veel selle erilise arvestamisviisiga, mis on pandud aluseks punktide väljaarvamisele riigivanema auhinna peale võistlemisel ja mis on leidnud väljendust vastavas määruuses järgmiselt:

„Riigivanema auhinna peale võistlemisel arvestatakse võistlevatele malevatele punkte iga võidu eest püssidest ja püstolitest laskmises, kergejõustikus A ja B klassis, orienteerimisjooksus, sõjalises kolmikvõistluses, rännakvõistluses ja jalgrattasõidus rakmetes.

Kergejõustikus võetakse seejuures arvesse 3 esimest kohta; püssidest ja püstolitest laskmistes, orienteerimisjooksus, sõjalises kolmikvõistluses, rännakvõistluses ja jalgrattasõidus rakmetes, igaihes 6 kohta.

Punktide arvestamisel kasvatatakse siinjuures püssidest laskmisel, mõlemas teatejooksudes (5×1000 ja 5×200), sõjalises kolmikvõistluses, rännakvõistluses ja jalgrattasõidus rakmetes saavutatud punktide arv kahele.“

Seejuures on aga eelduseks, et siis ka kõik malevad seda olukorda ära kasutavad ja kõikidele võistlusaladele niipalju võistlejaid saadavad, kui seda võimaldavad maksmapandud võistlustingimused. Ei tee mõni malev seda, vähenevad loomulikult tema väljavaated riigivanema auhinna võitmiseks.

Kergejõustiku võistlusalad A klassis jäid endisteks ning on seega: teatejooksud 5×200 ja 5×1000, 100 mtr. jooks, 400 mtr. jooks, 1500 mtr. jooks, tõkkejooks, 110 mtr., kuulitõuge, odaheitmine, kettaheitmine, granaadipildumine, kõrgushüpe hooga, kaugushüpe hooga, teivashüpe ja kolmikhüpe hooga.

Kergejõustiku B klassi võistluskava on muudetud ning peale mitmekordset kaalumist on ta omandanud järgmise sisu:

1500 mtr. jooks, kuulitõuge, kaugushüpe hooga, 200 mtr. jooks, 100 mtr. jooks, kõrgushüpe hooga, kettaheide.

Läinud aasta võistlustel ettetulnud arusaamatused võistlejate A ja B klassi liigitamise alal tingisid selle küsimuse täpsemat defineerimist tänavuaastastel võistlustel ning see sündis erilise

määrusega, mille järele need võistlejad malevlaste, kes saavutanud avalikkudel sportlikkudel võistlustel alljärgnevad normid või ühe neist, loetakse kaitseliidupäeva võistlustel A klassi kuuluvaks:

100 mtr. jooks	alla	12,2	sek.
200 " "	"	26,0	"
400 " "	"	58,0	"
800 " "	"	2,15,0	"
1500 " "	"	4,50,0	"
3000 " "	"	10,00,0	"
5000 " "	"	18,00,0	"
10000 " "	"	38,00,0	"
110 mtr. tõkkejooks	"	20,0	"

Sõjaline kolmikvõistlus üldiselt koosneb kolmest numbrist: 1000 mtr. jooksust, laskmisest ja granaadiheitest.

Jooks sünnib rakmeis, milleks on vintpüss, vöörihm, kaks padrunitaskut 45 padrunitiga ja „Lemon“ või „Mills“ süsteemiline käsigranaat.

Laskmine on nähtud ette 150 mtr. pealt rinakujusse. Laskude arv 5.

Sellele kõigele järgneb käsigranaadipildumine kauguse peale.

Tagajärjed arvestatakse võistluste peale kulunud aja järele, s. o. momendist, mil algas jooks, kuni momendini, mil peale laskmist heidetud granaat puudutas maapinda. Iga lasu eest,

Tallinna maleva 10. aprillil korraldatud murdmaajooksust osavõtjad.

Kaugushüpe	hooga	üle	6,00	mtr.
Kõrgushüpe	"	"	1,55	"
Teivashüpe	"	"	2,80	"
Kolmikhüpe	hooga	"	12,20	"
Kuulitõuge	"	"	11,50	"
Ketas	"	"	35	"
Oda	"	"	45	"

Seejuures avalikkude võistluste mõiste alla on võetud kõik rahvusvahelised, üleriiklikud, selt-sidevahelised, maakonna, malevate ning kaitsseväh üleriiklikud võistlused.

Sõjalise iseloomuga võistluste seas figureerib meile juba läinud aasta kaitseliidupäevast tuntud orienteerimisjooks.

Seejuures, et ära hoida igasuguseid malevatevahelisi arusaamatusi võistluse korraldamise alal, orienteerimisjooksu koha ja teekonna valik on jäetud kaitseliidu staabi hoole, kes seda kuni võistlusteni peab täielises saladuses.

Uute aladena sõjaliste võistluste alal on võetud kavasse sõjaline kolmikvõistlus, rännakvõistlus ja jalgrattasõit rakmetes.

mis kuju tabanud, arvestatakse maha 12 sekundi aja edu.

Samuti arvestatakse aja edu granaadiheite juures, kus iga täismeeter kaugust annab 1 sek. ajaedu.

Sel võistlusel on praktiline tähtsus ka puhtsõjalise väljaõppe seisukohast, ta on õieti stiliseeritud pealetung ning väärib seepärast tähelepanu üldises k-liidupäeva võistluse kavast.

Rännakvõistlused.

See võistlus on meeskondadevaheline võistlus, kusjuures iga malev saab panna välja ühe meeskonna, mis koosneb ühest laskurjaost, s. o. 1 jaopealikust, 1 jaopealiku abist ja 8 malevast. Jaopealik peab olema tingimata üks pealikuist, vaatamata sellele, missuguse pealiku koha peal tema k-liidus teenib.

Meeskond stardib kaitseliidu vormis, omades sundusliku varustuse ja rakmetena malevas tarvitusel oleva vintpüssi, kaks padrunitaskut 45 lahingpadruniga ja seljapauna, mis ühes sisse mahutatud raskusega kaalub 10 naela.

Võistlusmaa pikkus on 12 km. Teekonnal ühe meeskonna mehed võivad üksteist abistada, kandes üksteise püssi, seljapauna, toetades üksteist jne.

Võistluse ajal on keeldud meeskonnale väljaspoolt abi anda, nagu joota, sööta, vett kaela valada jne.; selle vastu aga on lubatud meeskonna ergutamine igasuguste abinõudega, kas või orkestri mänguga.

Finishist läbi minnes võib meeskonnast olla maha jäänud kaks meest. Kui meeskonnast jääb maha rohkem kui kaks meest, tühistatakse meeskonna saavutus. Kui maha on jäänud ainult üks mees, saab meeskond ajaedu 30 sek.; kui finisshisse limub terve meeskond, saab ta ajaedu 60 sek.

Ka see võistlus omab praktilise tähtsuse puhtsõjalise väljaõppe seisukohast, olgugi, et võistlusmaa, 12 km., sõjalisest seisukohast vaadeldes erilisel suuri jõupingutusi ei nõua. Kuid võistlus sel alal k-liidus on esmakordne ja kui ta sel aastal hästi korda läheb ja poolehoidu võib, võib järgmisel aastal võistlustingimusi muuta.

Jalgrattasõit rakmetes.

Võistlusmaa pikkus on 25 km. ja võistluse sõjaline iseloom seisab õieti ainult selles, et sõitja endaga relva kaasas kannab. Muidu on ta täiesti kiirsõiduvõistlus. Võistlustingimuste kokkuseadmine sel kujul samuti on tingitud sellest, et võistlus on esmakordne ja ta ennem peab võitma poolehoidu ja kindla koha k-liidupäeva sportlike võistluste kavas, kui võistluse tingimusi teha raskemaks. Kuna pea kõikide k-liidu suuremate ja osalt ka väiksemate üksuste juures on vormeeritud jalgratturite salgad, tohiks jalgrattavõistluse kavasse ülesvõtmine olla igati õigustatud ning võistlustest osavõtjate arv peaks olema igast malevast maksimaalne, s. o. 3 võistlejat, kogusummas 45 võistlejat.

Mängudest

on võetud k-liidupäeva võistluskavasse jalgpall ja pesapall. Kuna võistlustest osavõtt töötab läinud aasta kogemustel olla õige elav, siis loomulikult ei avane võimalust kõiki eelmänge viia läbi Tartus ja k-liidupäeval, vaid see peab sündima juba varem koha peal malevas.

Seejärest eelvõistluste korraldamiseks terve maa on jaotatud kolme võistlusringkonda ja nimelt: a) Põhja-Eesti — kuhu kuuluvad Tallinna,

Lääne, Viru, Narva, Harju ning Saaremaa malevad, b) Lõuna-Eesti — kuhu kuuluvad Tartu, Tartumaa, Valga, Võru ja Petseri malevad, ja e) Edela-Eesti — kuhu kuuluvad Sakalamaa, Järva, Pärnu ja Pärnumaa malevad.

Võistluste ja eelvõistluste läbiviimine sünnib ühe miinuse süsteemi järele. Eelvõistlused ringkondades peavad olema läbi viidud 12. juuniks.

Eelvõistluste korraldajad on:

- a) Põhja-Eesti ringkonnas — Tallinna mal.
- b) Lõuna-Eesti ringkonnas — Tartu malev.
- c) Edela-Eesti ringk. — Sakalamaa malev.

Laskevõistlused.

Laskevõistlused, mis tähtsamaid ja kandvamaid k-liidupäeva võistlusi, peetakse sel aastal täiesti uutal alustel. Kuna läinud aastal lasti 150 mtr. pealt, näevad tänavused võistlustingimused ette laskmist 300 mtr. pealt rahvusvahelisse märklauda. Esialgsel vaatlemisel näib, nagu oleks siin tingimuste muutmises tehtud liig suur hüpe ja nagu oleksid võistlustingimused tehtud võimatu raskeks, kuid tegelikult see nii ei ole.

Olgugi, et läinud aastal laskmine sündis ainult 150 mtr. pealt, oli seejuures laskmine esiteks nähtud ette kolmest asendist ja üksainus möödäläinud kuul kõrvaldas võistlusest terve meeskonna või üksikvõistleja. Tänavu-aastastel võistlustel laskeasend on vaba ning möödäläinud kuulid võistlejaid võistlustest ei kõrvalda, vaid mõõduandev on saavutatud silmade koguarv. See ga igal võistlejal esiteks on võimalik viia võistlust lõpule ning vaba asendivaliku võimalus ühtlasi kergendab laskmise läbiviimist.

Nagu läinud aastalgi on ka tänavu igal maleval võimalik saata võistlustele üks laskurgrupp à 6 meest ja kolm üksikvõistlejat püssidest laskmisel ning kolm pealikut rühmapealikust alates. Seejuures lasketingimused püstolitest laskmisel on muudetud ning laskmine sünnib 35 mtr. pealt ainult käelt, mitte päraga.

Täiendavalt k-liidupäeva laskevõistluste kavasse on võetud võistluskavasse rasketest kuulipildujatest 600-meetriliselt distantsilt. Ka sel alal võib saata iga malev kolm võistlejat.

Juba praegu on kõik malevad laskurmeeskondade ettevalmistusega kõvasti ametis ning võistlused sel alal töötavad kujuneda õige huvitavaaks.

Kõik eelpool loetletud võistlusalad on jaotatud päevade järele järgmiselt:

Kesknelal, 15. VI	Neljapäev, 16. VI	Reede, 17. VI	Laupäev, 18. VI	Pühapäev, 19. VI
1) Laskmine	1) Laskmine 2) Orienteerimisjooks 3) Jalgrattasõit	1) Sõjaline kolmevõistlus 2) Rakmetes rännak	1) Kergejõustik 2) Jalgpall 3) Pesapall	1) Kergejõustik 2) Pesapall 3) Jalgpall

K.-liidupäeva propaganda lendpost.

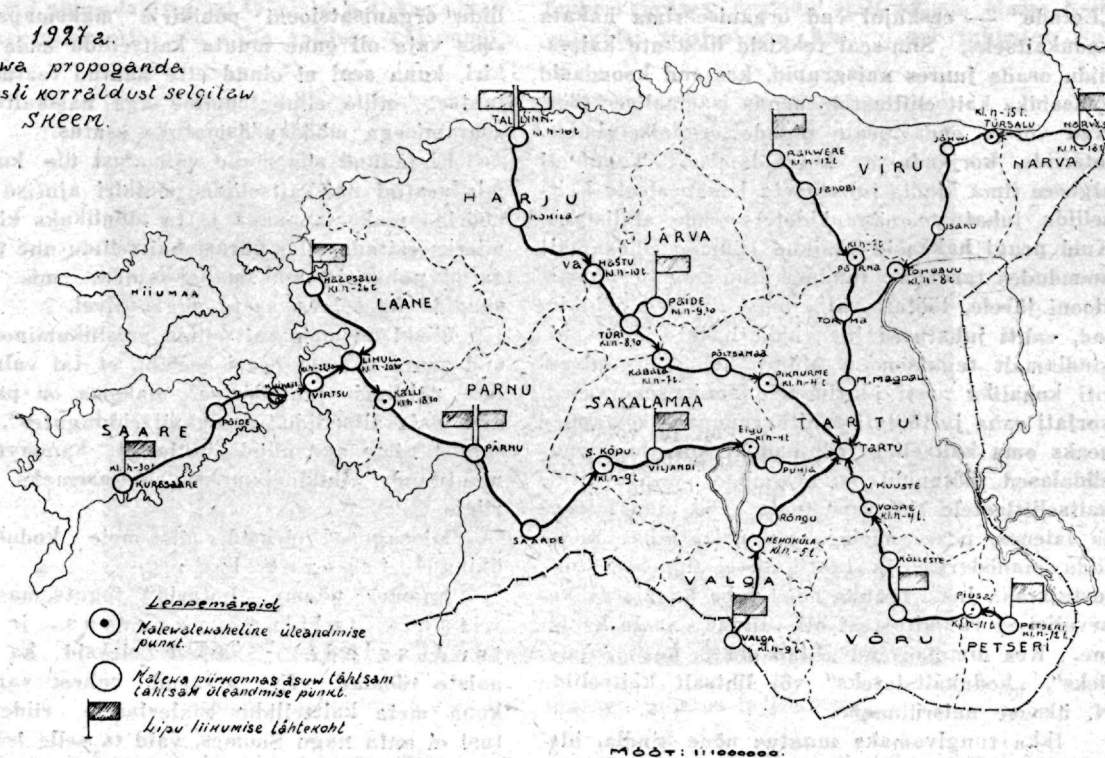
Et jäädvustada k.-liidupäevade mälestust neid korraldavates malevates, on Sakalamaa malev töötanud välja kava, mille järele kõik malevad igal aastal annetavad võistlust korraldavale malevale oma maleva miniatüürlipu mälestusmärgina.

See lipp jääks jäädavalt k.-liidupäeva korraldanud malevale kui kõikide malevate ühistunde, sõpruse ja ühise eesmärgi poole püüdmise süm-

maa maleva lipu edasi toimetab Lihula, kuhu peab jõudma kell h —20,30.

Lääne maleva lipp, mis algas liikumist Haapsalust kell h —26, peab samuti jõudma Lihula kell h —20,30, kust siis Lääne maleva pealiku korraldusel mõlemad lipud kohe edasi liiguvad Kallini, kuhu peavad jõudma kell 18.30. Kallini edasi liiguvad Saaremaa ja Lääne malevate lipud Pärnumaa maleva poolt moodustatud patrullidega, liikudes järgmisel marssruudil: Kalli, Liiva, Pärnu, Surju, Saarde, Kanaküla, S. Kõpu.

1927 a.
Kl. päeva propoganda
lendposti korraldust selgitav
SKEEM.

bol. Lipu saatmise tseremoonia oleks ühtlasi k.-liidu propoganda üle terve maa ning peaks sünnitama elavust k.-liidupäevade puhul kõikides maanurkades, kust liigub läbi lippu edasitoimetav stafet.

1927. a. lippude edasitoimetamine on nähtud ette jalgratturite stafettidega, kes liiguvad kindlaksmääratud marssruute mööda, kusjuures iga maleva piirkonnas lipu toimetavad edasi vastava maleva jalgratturite üksuste koosseisust moodustatud patrullid (stafetid).

Nii näiteks Saaremaa maleva lipp algab liikumist Kuresaarest kell h miinus 30 tundi (seejuures h on aeg, millal lipp peab jõudma Tartu, ta määratakse kindlaks hiljemalt) ja liigub järgmist marssruuti mööda: Kuresaare, Põide, Muhu, Kuivaste, kust paadiga mereteel edasi viiakse Virtsu, kuhu peab jõudma kell h —22,30 t.

Selleks ajaks saadab Lääne maleva pealik lendposti patrulli Virtsu vastu, kes siis Saare-

Saaremaa ja Lääne maleva lipud peavad jõudma Pärnu kell h —15,30, kus samal ajal Pärnumaa maleva pealiku korraldusel patrullid valmis peavad olema, kes Pärnust edasi juba liikumist algavad nelja lipuga. Patrullide määramine ja Pärnu ning Pärnumaa maleva lippude üleandmise kord Pärnu linna rajoonis määratakse kindlaks Pärnu ja Pärnumaa malevate pealike kokkuleppel. Algatus Pärnumaa maleva pealikul.

Pärnust edasi liikudes ettenähtud marssruudil ja jõudes S. Kõppu, kus ollakse kell h —9 t., annavad Pärnumaa maleva patrullid Saare, Lääne, Pärnu ja Pärnumaa maleva lipud Sakalamaa maleva pealiku poolt S. Kõppu vastu saadetud lendposti patrullile üle, kes siit, liikumist alates kell h —9 t., liiguvad marssruudil: S. Kõpu — Viljandi — Oiu-Eigu kõrts. Viljandisse peab jõudma Sakalamaa maleva patrull kell h —7 t., kust juure võtab Sakalamaa maleva lipu ja edasi liigub Eigu kõrtsini, kus peab ole-

Kodukaitse-ühingud.

Nende arenemine ja nende ülesanded.

Nagu Soome „Lotadelgi“ on ka meie kodukaitse-ühingutel, kuigi neil puudub alles oma lõpulikult kujunenud põhikiri, siiski juba oma teatud minevik.

Umbes kahe aasta eest, kui ju Eesti kaitseliit alles oli organiseerimisel, tärkas ka meie Eesti naiste hulgas mõte Soome kaasõdede — „Lotade“ — eeskujul end organiseerima hakata kodukaitseks. Siin-seal tekkisid üksikute kaitseliidu osade juures naisgrupid, kes end koondasid kaasabiks kaitseliitlastele nende isamaalises töös. Nad võtsid enda peale pidude organiseerimise, loteriide, korjanduste korraldamise. Tegutseliidude alguses ilma kindla juhatusega kohapealsete kaitseliidu juhatuste näpunäidetel nende abilistena. Kuid peagi hakkasid üksikud rühmad tihedamalt koondudes tarvidust tundma kindlama organisatsiooni järele, töötati välja oma ajutised põhikirjad, valiti juhatused jne., hakati sihi- ja plaanikindlamalt tegutsema. Mõnes kohas organiseeriti kohaliku arsti juhtimisel sanitaarkursused, korjati raha ja töötati sanitaarpaunade soetamise heaks oma kaitseliidu rühmadele, korraldati igapäevast töötunnid, mil valmistati kehvamatele kaitseliitlastele riidevarustust. Töö aina laienes ja laienes, peagi näeme oma naisi juba kaitseliidu manöövril ja taktikalistel õppustel toilitajatenä jne. Igati neist juba kaunis rohkearvulistest rühmitustest oli valinud endale ka nime. Kes nimetas end „Lindadeks“, kes „Salmedeks“, „kodukaitsejateks“ või lihtsalt kaitseliidu N. üksuse naisrühmaks.

Ikka tungivamaks muutus nõue kindla, ülemaaliselt maksva põhikirja ja kodukorra järele, sest üksikute rühmade töö kandis enam-vähem juhuslikku laadi, igati tegi just seda, mida ta kõigetarvilikumaks pidas.

ma kell h —4 t. Eigu kõrtsi juures võtab Tartu-maa maleva korraldusel seal olev lendposti partull lippude edasitoimetamise enese peale ja alates liikumist üle Pühja, peab jõudma Tartu kell h.

Analoogiliselt sünnib ka teiste malevate lippude Tartu toimetamine. Üldist lendposti korraldamist selgitab juuresolev skeem.

Loomulik, et käesoleva kava teostamine suures määras on selleks tehtavatest eeltöödest ja nende täpsusest. See on suur katse k-liidu juhtimisaparaadile organiseerimise oskuse alal ja peab näitama, kuivõrra suudetakse teostada koostööd kõikide malevate vahel.

Vahepeal oldi ka seepärast kaitseliidu staabis kibedasti kaitseliidu naisorganisatsiooni põhikirja loomisel töös. Mitu ja mitu korda töötati põhikiri ümber, kuni ta viimaks omandas sarnase kuju, et enamuse neist, kellesse asi puutus, rahuldatuina näis. Kuid kinnitamist ei leidnud see variant siiski, sest selgus, et selle naiskaitseliidu organisatsiooni põhikirja maksmapanemiseks vaja oli enne muuta kaitseliidu enda põhikiri, kuna seal ei olnud ette nähtud teatud instantsi, mille ellukutumine aga naiskaitseliidu asutamise mõõdapääsmatuks osutus.

Ei jäänud siis muud võimalust üle kui valmis seatud naiskaitseliidu põhikiri ajutise juhtnõõrina maksma panna ja ta lõpuluks kinnitamiseks esitada alles pärast kaitseliidu uue parandatud põhikirja maksmahakkamist, mis võiks sündida käesoleva aasta sügis-talvel.

Siiski on meie kaitseliidu naisliikumine jõudnud suure sammu edasi seeläbi, et tal valmistatud põhikiri juhtnõõrina maksma on pandud. Töö naiskaitseliidu „kodukaitseühingutes“, mis-sugust nime nad nüüd ühtlaselt kannavad, on muutunud sihikindlamaks, ühtlasemaks kogu riigis.

Missugused oleksid siis meie kodukaitseühingute tegevusalad:

Soomes näeme „Lotasid“ tegutsemas sanitaar-, toitlus-, varustus- ja majandusaladel. Samad oleksid ka meie naiste tööalad, välja arvatud vahest varustus, kuna meie kaitseliidus malevasele riidevarustust ei anta nagu Soomes, vaid ta selle ise peab muretsema. Nalle aladele lisaksin enda poolt juure veel väga tähtsa osa — propaganda, sest siin võivad naised palju kasulikku tööd ära teha.

Lippude päralejõudmine Tartusse on nähtud ette pühapäeval, 19. juunil, paraadi ajaks, kus sünnib ka nende pidulik üleandmine Tartu malevale.

Kaitseliidupäev läheneb! Ühtlasi sellega on jõudnud kätte ülim aeg, kus malevad peavad hakama end võistlusteks ette valmistama, korraldama eelvõistlusi. Paljud malevad on sellega juba algust teinud, ettevalmistustöö seal on haruldast intensiivne.

Üks asi on kindel: ühelgi maleval ei muutu võidupärja võitmine tänava kergeteks, sest konkurents igal alal on kõige tugevam.

Kuid enne kui asume naiste tegevuse üksik- asjalisele harutusele, juhiksin tähelepanu ühele asjaolule, mis minu arvates tundub õige tähtsana. Praeguse „kodukaitseühingu“ põhimääruse järele kujuneb asi nõnda, et iga ühingu liige te- gutseb kõigil eelpoolnimetatud aladel, kord sa- nitaar-, kord toitlus-, kord majandusalal. Kuid näib, et see olukord ei ole küllalt otstarbe- kohane. Igatahes on meie sõsarriigis, Soomes, aja kestes äratundmisele jõutud, et töö naiskaitse- liidus edeneb märksa jõudsamini, kui iga ühingu liige end pühendab teatud tööalale, s. t. kas ainult sanitaartegevusele või järele toitlus- või muule

harjutusi oma ümbruskonna naistele, hiljem, kui selleks juba leidub vastav materjal, korraldades võistlusi jne. Lõpuks võiks ühingute sanitaar- tegelaste eesmärgiks olla arstliku abi andmise ja nõuandekohtade kui ka haigemajade asuta- mine, kus kaitseliitlastele ja nende perekondadele võimaldataks odavahinnaline ravitsemine ja nõu- andmine tervishoidlikkudes küsimustes.

Toitlusalale end pühendajad peaksid kõige- pealt endale omandama vastavaid teadmisi keetmises suurematele massidele, väljaköökidega ümberkäimises, peaksid alati valmis olema kait- seliitlasi toitlustama igasugustel juhustel, kus

Irboska malevkonna kodukaitseühingu juhatus ja liikmeid.

alale. Seeläbi kogutakse teatud hulk erilisi tead- misi ja kogemusi ja suudetakse üksikuil aladel palju suurema eduga töötada. Ühtlasi on igale naisele kindlasti teada, mis tema ülesanded on, mida temalt nõutakse ja kuivõrra ta aega peab raiskama oma tegevusele ühingu liikmena.

Peaks see põhimõte vastuvõtmist leidma, siis kujuneks naiste töö kaitseliidus järgmiseks:

S a n i t a a r t e g e v u s. Iga sanitaaralale end pühendanud ühingu liige peaks püüdma omandada vastavaid teadmisi haigete ravitsemis- ses, haavade sidumises, arstirohtudega ümber- käimises ja nende valmistamises, kuni halastajaõe kutse saavutamiseni. Ühingu sanitaartegelased võtaksid osa kaitseliidu üksuste manöövritest, taktikalistest õppustest sanitaartegelastena jne. Kuid veelgi rohkem — nad võiksid hoolt kanda üldse meie Eesti naissoo kehaliku kasvatuses ja tervise eest, parandades eriti maaelanikkude ja linna kehvemate kodanikkude tervishoidlikku olukorda selgitusloengute või veelgi tegelikumate abinõude abil, korraldades võimlemis- ja spordi-

neid suurem hulk koos on, taktikalistel õppustel, manöövritel, laagrites, peaksid ühingute majan- dustegelaste abil jõudma nii kaugele, et toit ise kõigil nimetatud juhustel kaitseliidu osadel mi- dagi ei maksaks, nagu seda on suudetud läbi viia Soomes. Kuid veelgi kaugemale võiks ula- tuda tegevus sel alal. Võiks hoolitseda meie toit- lustamisolude korraldamise eest meie maakooli- des, võiks asutada meie linnadesse ja alevitesse teatud paiku, kus sissesõitnud kaitseliitlased võiksid saada odavahinnalisi einet, lõunaid jne., luues sel kombel aluse meie kaitseliidu kodu- dele.

M a j a n d u s a l a l tegutsevate kodukaitse- ühingute liikmete ülesandeks oleks kõigepealt tarvilise raha muretsemine kõigi eelpoolmainitud kayatsuste teostamise võimaldamiseks kui ka kaitseliidule sarnaste vajaliste ettevõtete ellu- viimiseks, milleks sellel puudub võimalus hankida summasid riiklikkudest toetustest. Selleks tuleb korraldada korjandusi, maksulisi pidusid, lote- riisid, näitemüüke, ühiseid tööõhtuid näitemüügi-

Punane Rist,

selle tekkimine, ülesanded ja tegevus.

I.

Suurim inimsoo viletsus on sõda. Sõjaga kaasaskäivate kannatuste ja viletsuste vähendaja on Punane Rist. Selle ülesande on Punasele Ristile peale pannud ta ajalooline tekkimine, ta rahvusvaheline ulatavus ja traditsiooniline erapooletus, millega ta erineb kõikidest teistest maailma heategevatest organisatsioonidest.

Punane Rist on võrsunud sõjakoleedustest. Vanast ajast alates on ajaloo kestes tehtud katseid ja otsitud võimalusi, kuidas kergendada sõjas haavatute ja vaenuväljal surijate saatust, kuidas kaitsta neid vaenlase tooruste ja vägivalla eest,

kuid kuni 19. sajanguni jäid need katsed ainult katseteks ja puudus selle küsimuse laiemaulatuslikum õiguslik korraldus. Alles Itaalia sõda 1856. aastal, ja nimelt Solferino lahing 24. juunil, annab tõuke, mille tagajärjel tärkab Punane Rist, — praeguse aja tsiviliseeritud rahvaste suurim ja mõjurikkaim heategev organisatsioon.

Solferino lahinguvälja tuhandete saatuse hooliks jäetud haavatute ja surijatega avaldas Genfi kodaniku Henry Dunanti peale nii suurt mõju, et ta mõni aasta hiljem oma mälestused Solferinost eraldi raamatus „Souvenir de Solferino“ avaldas

asjade valmistamiseks, asutada ühes kaitseliitlastega näiteseltskondi, laulukoore jne. Ent ka siin võib tegevus ulatuda kaugemale. Võib asutada töökodasid, kus odava hinnaga valmistatakse kaitseliitlastele riide- ja muud vajalist varustust jne.

Propagandategevuses avaneb kodukaitseühingute liikmetele aga eriti avar tegevusväli. Meie kõik ju teame, et meie rahva hulgas, meie riigi nooruse tõttu, on vaja teha laiaulatuslikku ja sihikindlat isamaalist propagandat. Meie teame aga ka, et naisel on tundeilmasse puutuvais küsimusis oma ümbruskonna peale palju suurem mõju kui meestel, mispärast nemad propaganda tegelastena palju suuremaid tagajärgi võivad saavutada kui mehed. Propagandategelased võivad korraldada igasuguseid kõneõhtuid ja loenguid, huvi- ja õppematku meie ilusal kodumaal, laulupidusid ja isamaalisi koosolekuid, levitada kaitseliidu isamaalist propagandat korraldavat ajakirja ja muud isamaalist ajakirjandust, üldse hoolitseda selle eest, et meie kodus, seltskonnas ja koolis õpitaks armastama meie kodumaa pinda, loodust, keelt, kirjandust, kombeid ja ajalugu, et meie maal kasvaks uus põlv täis ennastalgavat isamaa-armastust, iseteadvat eestluse tunnet ja vankumat meelekindlust. Endastkimõistetav on, et kogu seda eelmainitud tööd tuleb teha tegutsedes kõige tihedamas kontaktis kaitseliiduga ja tema juhtivate jõududega.

Kuid kõigi nende laiaulatuslikkude kavatsuste läbiviimiseks vajavad kodukaitseühingud ka tihedamat sidet üksteisega, tihedamat koondumist ja liitumist ühiste ettevõtete teostamisel, kindlat juhtivat kätt. Seepärast ei oleks vist asjatu, kui kord iga maleva ühingud isekeskis oma esitajate

kaudu kokku astuksid ja seepeale kord korraldaksid ka ülemaalse esitajate kongressi, kus võiks nõu pidada laiaulatuslikuma tegevuskava üle kui seda võib olla igal üksikul ühingul üksi omaette, kus võiks rajada kaugeleulatavamaid sihte, võiks harutada töö ühtlustamise ja juhtimise küsimusi.

Lõpuks olgu veel meie kodukaitseühingutele teadmiseks öeldud, et meie Soome kaasõed — Lotad — meeleldi näeksid mõndakümmend Eesti naiskaitseliidu esitajat oma „Lotadepäeval“ 8.—10. juulil s. a. Kuopios. Tasuda tuleks ainult sõidukulud, milledest ehk võimaldatakse saada isegi teatud hinnaalandust, ülespidamise ja öökorterite eest kannaksid hoolt Soome Lotad. Oleks väga soovitatav, kui meie naiskaitseliitlased kasutamata ei jätaks seda võimalust tutvuda meie sugudele palju vanema ja kogenuma organisatsiooni tegevusega luua ühendussidemeid kahe sama eesmärgi eest võitleva organisatsiooni vahel, milleks Kuopio ilusas looduses korraldatav Lotadepäev on kui loodud, kuna sinna kogu Soomemaalt kogunevad tuhanded Lotade esitajad, andes aru oma tegevusest ja oma töö tulemustest, harutades igasuguseid tähtsaid, nende organisatsioonisse puutuvaid küsimusi, esinedes Lotade organisatsioonis harrastatud sportlike etenduste, mängu ja lauluga.

Tuhanded meie naised on juba alustanud tööd meie kodukaitseühingutes, tuhanded meie naised liituvad veel juba olevatega ühiseks aateliiseks tööks, mis põlvest põlve saab kandma tuhatkordset vilja. See on vankumata tõde ja avaldab meie Eesti naise raugematut tahet olla ise perenaine meie kaunis Eesti kodus.

V. Neggo.

ja tuliselt kõiki maid ja rahvaid üles kutsus suurele ligimesearmastuse tööle — sõjahvrite eest hoolitsemise seltsi loomisele.

See idee leidis suurt tähelepanu ja palju poolehoidjaid. Juba 1863. aasta algul luuakse idee esimestest pioneeridest n. n. „Comité International Permanent“, kes oma esimesel koosolekul otsustab kokku kutsuda ühisele nõupidamisele kõik Euroopa riigid, silmapaistvamad sõjaväelased, arstid ja heategevuse alal töötavad isikud.

Kutsule järgnesid 14 riiki ja suure arvu esitajate osavõtul peetakse 1863. a. oktoobris Gen-

Punase Risti loomisajast on vaevalt 60 aastat möödunud, aga juba on see organisatsioon kõikide tsiviliseeritud rahvaste omanduseks saanud ja 72 riigis tegutsevad tänapäev umbes 40.000.000 liikmega Punased Ristid.

Kui viljarikas Punaste Ristide töö, selleks toon mõned näited kõrgemale arenemisastmele jõudnud Ameerika Punase Risti tööst. 1919. aastal oli ta liikmete arv 31 miljonit ja 20 kuu kestes korjati kokku abiandmiseks üle 2 miljardi frangi! Selles kolossaalses ettevõttes töötas korraga üle maa umbes 8 miljonit inimest. Ja selle

Eesti Punase Risti Peavalitsus 1924. a.

fis konverents ära, mille tagajärjed otse üllatavad. Muude hulgas võetakse kindral Dafouri ettepanul organisatsiooni tunnusmärgiks punane rist valgel põhjal. Sellele esimesele konverentsile järgneb aasta pärast Genfi uus, diplomaatlik nõupidamine, mille tulemuseks oli kuuluse esimene Genfi konventsioon, mille tähtsamad põhimõtted: ambulantside, haigemajade ja sanitaarpersonali täieline neutraliseerimine; haigete ja haavatud sõdurite, missugusest rahvusest nad ka ei oleks, hooldamine ja neile abi kindlustamine. Peale selle võeti asja korraldava komitee nimetuseks „International Comité“ (internatsionaal ei tähenda mitte komitee koosseisu, vaid märgib tema rahvusvahelist tegevust). Rahvuslike Punase Risti seltside tegevuse ühtlustamiseks nähakse ette viieaastaste vaheaegade järele kokkutulevaid kongresse, missuguseid seni 12 ära peetud.

suure töö õnnistavaid tagajärgi on tunnud peale sõja terve Euroopa ja suurel määral just ka meie sel ajal, kui oma vabadusvõitluse algul kõige raskemaid päevi üle elasime.

Nagu juba alguses tähendasin, on iga rahvusliku Punase Risti esimene kohus igal ajal valmis olla sõja puhul kõikide abinõudega sõjaväe sanitaartegevust toetada. Peale maailmasõja lõppu seisid aga Punased Ristid Ameerika Punase Ristiga eesotsas küsimuse ees, kas seda sõja kestes nii suureks võrsunud tegevust tagasi tõmmata kitsastesse rahuaja töö piiridesse või jätkata endisel määral. Kui pilku heita sellele viletsusele, mille all kannatasid kõik sõjast osa võtnud ja sõjast puudutatud ning rusudeks muudetud riigid, on arusaadav, et vastus ei võinud olla kahe- või kolme- ja neljapäevane. Miljonid haavatuid, lõpmata arv üle maailma laialipaisatud sõjapõgeneid, isadeta vaes-

Sport Soome kaitseliidus.

72.000 võistlejat.

Soome tugevaim organisatsioon on kaitseliit. Ja seda mitte ainult liikmete suhtes — kuigi see ulatub üle 100.000 mehe, — vaid ka sisemise distsipliini ja organisatsiooni laialdase töökava mõttes.

Eriti silmatorkav on suur spordiharrastus Soome kaitseliidus. Võiakse küll väita, et spordiharrastus on ju Soomes üldine. Seda küll, kuid kaitseliidus on see haruldane suur.

Osalt — ja vast ehk suurimalt osalt — on spordiharrastamine kaitseliidus tingitud sellest, et see on osa kaitseliidu sõjaväelist õppust. Näiteks suusatamine, võimlemine, jooks ja nõnda edasi. Kuid see veel ei tee sportimist populaarseks. Selleks on vaja teha propagandat ja kasvatustööd. Ja teha seda süstemaatlikult ja täie innuga.

Nii ongi seda tehtud Soome kaitseliidus. Seal on peastaabi juures eriline spordiosakond, kust juhitakse spordiinstruktorite kasvatamist ja üldist spordipropagandat. Eeskätt peetakse silmas, et iga kohalik pealik oleks ka juht ja korraldaja spordi alal. Selleks instrueeritakse neid järjekindlalt. Ja selle kõrval korraldatakse kõnekoosolekuid, loenguid, referaate, kursusi jne. — kõik spordi populariseerimiseks.

Toome sellest tööst siin rea arve, mis näita-

vad, kui intensiivne ja laialtulatlik see töö on olnud.

Läinud aastal korraldati ülemaalsed võimlemisjuhatajate kursused. Õpilasteks valiti mitme saja soovija hulgast 60 kaitseliitlast. Kursused kestsid ühe kuu ja peeti need kaitseliidu pealikutekoolis Tuusulas, kus selleks suurepäraseks ruumid. Samas kohas peeti suvel veel 2-nädalaseid kergespordi ja ujumiskursused 55 õpilasele. Mõlemate kursuste korraldajaks oli peastaabi spordiosakond.

Suurim kasvatustöö tehti siiski ringkondade spordiinstruktorite poolt. Veebruarist 1925. a. kuni oktoobri lõpuni läinud aastal andsid nad õpetust järgmiselt:

Loenguid, kõnesid ja referaate	830 tk.	33.500 kuul.
Võimlemist	1600 tundi	10.000 osav.
Suusatamist	130 "	750 "
Kergespordi	260 "	2700 "
Pesapalli	350 "	3000 "
Ujumist	50 "	500 "
Toisi aineid (prakt.)	30 "	200 "

Peale selle võtsid instruktorid osa umbes 500 spordivõistluse korraldamisest ning pidasid umbes 240 kehakasvatuse kursust. Edasi tegid nad

lapsed, tugevdat lesknaised nõudsid abi, viletsate tervishoidlikkude olude tõttu levinud haigused aga kõige energilisemat nende vastu võitlemist. Elu ise kirjutas ette Punasele Ristile tööd jätkata ja kahekordse jõuga seda jätkata.

Samal ajal, kui üksikud rahvuslikud Punased Ristid uute vaenlaste vastu võitluse astusid, uuel rahuaegsel tööpõllul tegevust alustasid, töötati välja ka rahvusvaheline rahuaegse Punase Risti töökava ja Punase Risti koosolek Cannes'is 1919. aastal pööras kõikide maailma Punaste Ristide poole üleskutsega ühineda Punaste Ristide Liigaks, et ühisel jõul ja vastastikkusel toetusel tagajärjerikkamalt end rahuaegsele tööle rakendada. Üleskutse leidis kõige elavamast vastukõla ja 54 riigi Punased Ristid ühinesid ülemaailmlikuks Punaste Ristide Liigaks.

Rahuaegsele tööle ennast ümber seades tundis aga Punane Rist pea, et ainult abiandmine üksi on tagajärjetu; abiandmisega peab käima käsikäes rahva laiemate hulkade kasvatamine arusaamisele tervishoidlikust tööst, kõige intensiiv-

sem tervishoiu populariseerimine. Ja mitte üksi täisealiste hulgas, vaid iseäralist rõhku tuleb panna just noortele, neid õpetades elama tervishoidlikult, nendes äratades ligimesearmastust ja neid käsikäes kooliga aidates kasvatada riigikodanikeks, kes teevad oma isamaale ainult au. Nii tekkis Punase Risti kõrval peale sõda meil Eestis aasta hiljem ellu Noorte Punane Rist, mis igalpool rahuldusega võib tagasi vaadata oma lühiajalisele tööle. Meie oma Punase Risti kui ka Noorte Punase Risti tööst edaspidi. Sellest lühikesest ülevaatest peaks olema selge, mis on ja mida tahab Punane Rist.

Tema tööpõld on kannatused ja viletsus, mida ta jõudumööda katsub vähendada. Siin ei ole aset teoreetilistel vaidlustel ega sentimentaalsetel kõnedel, vaid praktiline tegevus ja vaikne, kiire abi igal juhul kus seda vaja. Siin ei aeta mingit poliitikat, ei olda parteilikud, vaid Punane Rist seisab terves maailmas kõrgemal igasugusest poleemikast, kõrgemal vaenust ja kirgedest.

J. N y m a n.

1500 mtr. start Soome kaitseleidu spordivõistlustel.

umbes 450 sõitu kohtadele nõu ja juhatus andma ning tarvitasid selleks 2700 päeva. Kantseleitöödeks kulus instruktoritel samal ajal 4200 päeva.

Nagu eelolevatest arvudest näha, on kasvatustööle ja võimlemisele pandud erilist rõhku. Edu ongi märgata. Eriti on pesapalli mängimine võtnud suuresti hoogu.

Siis võistlused. Neid — ülemaalisi meistervõistlusi — on peetud: 20 km. murdmaasuusatamises, ühendatud laske- ja suusavõistluses, murdmaajooksus, luurejooksus, võimlemises, teatejooksus ja pesapallis. Peale üksikvõistluste on meeskondadevahelistest võistlustest võtnud osa 203 meeskonda 1481 mehega.

Kohalikke ja ringkonnalisi (maakondade) võistlusi korraldas kaitseleit eelpool mainitud aja kestes 4888. Neist võttis osa 4787 meeskonda — kokku 72.479 mehega!

(Ja lisaks: 5152 pojale on korraldatud 487 võistlust. Ala on Soomes uus ja arenematu.)

Kuidas need hiiglaarvud jagunevad võistlusharude peale, sellest annab meile pildi järgmine tabel:

	Võistl. arv.	Meesk.	Üksikv.
Suusat. ja luuresuusat.	1712	1238	30.568
Ühend. laskm. ja suus.	866	677	11.375
Võiml. ja sisevõistlused	39	124	1.116
Murdmaa- ja luurej.	362	340	5.044
Kergesport	1202	1210	12.682
Pesapall	534	1068	9.659
Muud võistlused	173	130	2.103
Kokku	4888	4787	72.479

Nagu näha, on suusatamine ja sellega ühenduses laskmine harrastatuim spordiharu Soome kaitseleiidus. Järgmisel kohal on kergesport, siis pesapall ja murdmaa- ning luurejooks. Kõik see on väga loogiline ja loomulik. Mis aga imestama paneb, on võistluste ja võistlejate suur arv ning asjaolu, et „tuhandete järvede maal“ — seal, kus tõesti üle 10.000 järve, millede vee-pind vähemalt üks ruutkilomeeter — pole uju-

mist kaitseleidu võistluste hulgas. Ja ometigi oskavad soomlased ujuda sama hästi kui suusatadagi!

Ja kui nüüd lõpuks tahaksime saada endile üldpildi spordiharrastuse edukäigust Soome kaitseleiidus, siis siin ta on:

Aasta.	Võistl. arv.	Meesk.	Üksikvõistl.
1921	911	1323	15.774
1922	1248	1578	21.842
1923	3068	3262	39.364
1924	3045	3544	45.176
1925	2607	3532	40.385
1926	4888	4787	72.497
Kokku	15.767	18.026	235.038

Aukartust äratavad arvud! Et 1925. aasta arvud näitavad allaminekut, tuleb sellest, et tol aastal oli vähe lund, asjaolu, mis takistas Lõuna-Soomes suusavõistluste toimepanemist.

Kaitseleidu ridades võistlevad — on organisatsiooni uhkuseks — mehed niisugused, nagu **Hannes Kolehmainen** (Stokholmi ja Antwerpeni maratoni võitja ning hulga jooksurekordide omanik), **Väinö Sipilä** (Soome murdmaameister ja 25.000 mtr. maailmarekordi seadja), **Paavo Yrjölä** (maailmameister 10-võistluses 7831,03 punktiga, Soome meister kuulitõukes ja 5-võistluses — viimases on ta parim saavutus 423,51 punkti), siis veel Soome parim kettaheitja **Hannes Torpo**, lühikeste maade jooks-

61-aastane soome kaitseleittlane Juhu Varis, kes Rantalannis laskevõistlustel 3-dale kohale tuli.

Varjude riigis.

Juhan Jaigi romaan.

(Lõpp.)

Kaugel väeliini seljataga, ühes pealinna sõjaväe haigemajas, kees sõja esimestel nädalatel, nagu mujalgi, palavikuline töö. Võitlused rindel ägenesid ning igapäev rongid tõid juure uusi haavatuid, uusi haigeeksjäänuid, keda lahingväljalt ära kantud. Sõjategevusel alatisest hädaohust, lahingukärast kaugele toodi nad siia, et vaikus ja rahu õrna hoolitsemise all saaksid nad tagasi selle, mis kaalul olnud ja lõonud võnkuma — oma terve.

Kui imelik tundus haigemaja vaikus lahingumöllust tulnuile. Tundes nagu oleksid kõik sinna sattunud haavatud kuidagi katkemata sidemega seotud sõjategevuse juure kinni, sest kuigi nad nüüd olid sealt kaugel ära, siiski mõtted lendasid sinna ühtelugu tagasi. Ning kerge unehärma silmale langes juba kerkisid valitsema õudsed painajalikud unenäod. Iga uinunu rändas jällegi sõja kohutavasse keerisesse, haigete valvajad võisid näha seda iga magaja näost, millel neil hetkeil peegeldus kogu see võigas haige sõduri unenäoil. Ning tihtipeale segasid õiset vaikus äkilised karjatused unest või segased sonimised, mis osutas, et sõduri hing on läinud tagasi temale katkestunud võitlustereale juure.

Raskelt haavatute palatis lamas haigena noor sõdur, kes juba mõne nädala eest toodud haigemajja, kuid kes raskes haiguses veel silmi ei avanud. Kuigi kõiki haavatuid jälgiti ja hoolitseti suure kaastundmuse ja osavõtuga, siiski selle haige vastu oli kõigil eriline tähelepanu. Viibides alatasa surmalävel raskete haavade puhul olnud verekaotuse tõttu, olles juba nädalaid meelemärkuseta, oli ta haavatuist ja haigeist kõige õnnetum, tundus olevat elava laibanä teiste hulgas ning

igapäev oodati pööret ta kannatustele. Nii mõnigi, otsides elumärke ta kahvatanud näol, aimas, et ta hing nagu ei asugi enam ta kehas, vaid on rännanud kuhugi kaugemale, kust vaevalt veel siia tagasi tuleb. Kuid surm viivitas ning kõikide meeltes oli millegipärast ootus, et see haige kord siiski veel avab silmad.

Saladuslik sõdur oli ta. Isegi ta kodupaika ei teatud, sest polnud neid teateid tema juures. Vaid ta nime teati. See seisis nüüdki ta vooditsal — Endel Kadaja. Siis ühel päeval ta avas silmad.

Kahvatule näole ilmus silmapilguks imestusilme — kus ta siis nüüd on või kus ta on olnud? Ärkamisega ühel ajal tuli tagasi osake mälestusi endisest elust ning see seisis nüüd vastukaaluna sellele nägemusreale, mis olid tal nüüd värskest meeles.

Ümbrus oli talle võõras. Polnud ta ju kunagi näinud haigemaja ega teadnud kunagi enese haige olevat. Arvas vaid, et vist määratu hulk aega on kadunud sest ajast, kui ta viimast korda viibis siin ilmas, sest nagu selle teise maailmaga oli ta juba harjunud. Ning kuidas üldse on võimalik vaheldumisi elada erimaailmades, kas lõpuks siiski kõik pole vaid pettus? Ning väsinuna vaibus ta uuesti unne.

Kui ta siis uuesti ärkas oli kõik juba palju arusaadavam. Inimeste hääli kuulis, oli päevane aeg. Küsivalt rändas ta pilk siia-sinna.

Kuid päevade järele kosus ta juba niivõrd, et võis kuulata tähelepanuga kaashaigete juttu.

Kuid imelik oli tol korral sõdurite jutujamine. Murelikke arvamisi kuulus vaid. Veel polnud tulnud pööret sõjaõnnes, oli vaid seisukord päevpäevalt veel lausa ähvardavamaks minemas.

ja Erkki Wilen, Soome „suusakuningas“ Matti Raivio ja ta „pahimad vaenlased“ Tapani Niku ja Tauno Lappalainen — ning terve leegion vähemaid suurusi.

Ja — last but not least — siis veel Soome lotad. Neid on Soome kaitseliidu sõsarorganisatsioon is ligi 50.000 ümber. Ja nad spordivad

ka ning ei jää ujumises, võimlemises ja suusata-mises palju meestest järele. Kahjuks aga puuduvad nende sporditegevuse kohta arvud.

Lõpuks tahaksime alla kriipsutada, et määratu suur on see töö, mis Soome kaitseliidus tehakse kehakasvatuse ja rahva terastamise sihis.

A. W.

Soome kaitseliidus tarvitusel olevad virgutus- ja teenetemärgid. Nende otstarve ja omandamistingimused.

Tihti peale väidetakse, et tegevus Soome kaitseliidus on märksa intensiivsem ja innukam, et seal kui vanad nii noored palju suurema süüdiusega osa võtavad kaitseliidu tööst ja tegevusest, et seal malevlaste väljaõppe alal saavutatakse suuremaid tagajärgi kui meil. See väide on osalt õigustatud, kuigi siin ka arvesse tuleb võtta, et Soomes inimestel oma igapäevase töö kõrval jatkub rohkem aega kaitseliidu tegevusele pühendamiseks, sest nad võivad seal lühema aja jooksul teenida vääri lüüsi eluüldpidamist endale ja oma perekonnale. Ka ei tule unustada, et Soome kaitseliidul, kel oma ülesannete teostamiseks igal aastal ligi 10 korda rohkem raha on tarvitada kui meil, seeläbi võimalus avaneb endale ka palju suuremal arvul ja määral pidada palgalisi ametnikke, missugune asjaolu kahtlemata oma mõju ei jäta avaldamata Soome kaitseliidu tegevuse elustamiseks.

Kuid kahtlemata on ka Soome kaitseliidus tarvitusel olevatel virgutus- ja teenetemärkidel õige kaaluv mõju olnud kaitseliidu tööle ja tegevusele virgutamisele. Kogu kaitseliidu tegevus on seatud, nii öelda, võistluslikule alusele, õppetööst ja -tegevusest on püütud teha teatud sporti, kusjuures aastatelt vanematele malevlastele on tihti tehtud teatud soodustused võistlustingimustes, nõnda et nad oma jõu kohaselt noortega suudaksid võistelda. Selle tagajärjel näeme Soome kaitseliidu võistlustel noori ja vanu hallpäid kõrvu 300 meetri või 1500 meetri jooksus või jälle kuuli tõukamas või granaati pildumas, mis kui osavõtjais nii pealtvaatajaiski loob teatud üleva meeolu. Seetõttu näeme ka nii mõndki vana 60-aastast veteraani kaunis rasketel tingimustel võidetud I järgu tublidusmärgiga rinnas, mis

iga noore kaitseliitlase rinnas esile kutsub aukartuse vanema tubliduse vastu, kuid ühtlasi ka teda ennast taga kihutab oma noorusküllase jõuga mitte maha jääma eluraskustest nõrgendatud raugast.

Selle kõige arvestades poleks vist huvitusetähtselt lähemalt tutvuda Soome kaitseliidus tarvitusel olevate virgutus- ja teenetemärkidega, nende liigitusega ja omandamistingimustega.

Virgutus- ja teenetemärkidena on Soome kaitseliidus tarvitusel: 1) tublidusmärk, 2) sanitaartublidusmärk, 3) suusatamismärk, 4) agarusmärk (harrastusmerkia) ja 5) teenetemärk (ansioristi). Igaüks neist märkidest, kannustades kavas ettenähtud tubliduse saavutamisele, teenib oma üksikasjalikke otstarbeid ja nimelt:

Tublidusmärk (III, II ja I aste) — laskeosavuse, sõjaväelise tasapinna ja kehalise tubliduse arendamist.

Sanitaartublidusmärk (II ja I aste) — laskeosavuse, sõjaväeliste ja erilisel sanitaarteenistusse kuuluvate võimete ning kehalise tubliduse arendamist eraldi sanitaarmeeskonnas.

Suusatamismärk (III, II ja I aste) — suusatamistubliduse tõstmist.

Agarusmärk (III, II ja I aste) — huvi tõstmist puhtsõjaväeliste harjutuste ja sõjalise väljaõppe vastu ja üldise sõjaväelise tasapinna tõstmist.

Teenetemärk (üks aste kahes liigis) — aumärk, millega tahetakse anda moraalselt tasu, avaldada lugupidamist ja tänu eriliste teenetega Soome kaitseliidu suhtes malevlastele ja muudele isikutele.

*

Neid lootusetuid jutuajamisi katkestas kord Kadaja:

„Kuid olgu kuidas on, võit aga jääb ikkagi meile!“

„Aga millest seda võib teada?“

„Tean seda, nägin seda ja kuulsin oma Manala külaskäigul...“

Ning jutustas siis oma jõudu kokku võttes eelolnud loo Eesti sõdurite kangelas-kodust, igavesest vaikuseriigist Manalast.

Lugejatele.

Harva ilmuvad ajakirjad ei ole kuigi soodsad pikemate kirjatükkide avaldamiseks. Rääkimata üksiknumbrite ostjatest, kellele järgneva kirjutuse jagu lihtsalt kaduma läheb, ei ole ka tellijatele kahenädalaliste vaheaegade järele pikemate asjade lugemine kuigi soodus, liiategi veel nii vähese ruumiga ajakirjas kui on „Kaitse Kodu!“. Edaspidi toome „Kaitse Kodu!s“ ainult lühemaid ilukirjanduslikke palasid.

Toimetus.

1) Tublidusmärgid.

Tublidusmärkide omandamise õiguse saamiseks on nõuded järgmised:

III astme tublidusmärgi nõuded.

Laskmises: kaugus — 300 meetrit; sihtlaud — 300 meetri laskmise pearõngaslaud; laskmisasend — kõhuli ilma toeta; laskmiste arv — 5; aeg — määramata; nõue — 20 punkti, ükski kuul ei tohi sattuda väljaspoole rõngaid, enne laskmist on lubatud kaks katsepauku; iga pauk märgitakse eraldi üles.

Relv: kaitseliidus registreeritud püss.

Riietus: harjutusmünder, ilma välivarustuseta.

Muud määrused:

a) Peale tegevkaitseliitlaste võivad osa võtta: noorkaitseliitlased, kui nad on läbi teinud teatud laskemäärustikus märgitud harjutused või vastavad sõjaväe laskeliidu katsenõudmistele; väeteenistuses hariliku reateenistuse läbi teinud isikud; sõjaväes kaprali või allohvitseri aukraadi omajad, samuti ka ohvitserid, kui nad on täitnud teatud laskemäärustikus loetletud harjutused.

b) III astme tublidusmärgi katseid võivad kaitseliidu osad korraldada ainult järgmistel korradel: veebruarikuu esimesel ja teisel pühapäeval ja nende vahelisel nädalal, maikuu esimesel ja teisel pühapäeval ja nende vahelisel nädalal ning oktoobrikuu esimesel ja teisel pühapäeval ja nende vahelisel nädalal. Piiri (maleva)- pealiku erilise palve peale võib peastaap lubada lisaks nendele katseaegadele veel neid katseid korraldada suvel laagripäevadega ühenduses ja samuti suvel ühenduses kaitseliidu sõduri ja allohvitseri katsetega.

c) Katseid korraldatakse kas mõnel kaitseliidu organisatsiooni ametlikul või eriti selleks korraldatud võistlusel või jälle kaitseliidu reamehe või allohvitseri katsega koos, ja neid peab kontrollima piiripealiku poolt selleks määratud erapooletu kohtunik. Kaitseliitlane peab võistlusele ilmutades kohtunikule esitama oma „laskeraamatu“ selle tõenduseks, et ta on sooritanud osavõtuõiguse saamiseks laskemäärustikus ettenähtud tarvilised harjutused.

d) Kaitseliitlane võib igal võistlusajal ainult ühe korra katset teha märgisaamise õiguse omandamiseks määratud tingimusi täita.

e) Püssirihma võib laskmise juures toeks tarvitada.

II astme tublidusmärgi nõuded.

II astme tublidusmärgi saamiseks nõutakse:

a) III astme tublidusmärgi omamist;

b) nõuetekohase kaitseliidu sõdurikatse sooritamist.

Ohvitserid ning kl. allohvitserid, kl. kapralid ja kl. sõdurid, kes ilma kaitseliidu sõdurikatse sooritamisetä oma auastmesse on ülendatud või ni-

metatud, ei tarvitse sooritada kl. sõdurikatseid muis asjus kui ainult laskmises.

II astme tublidusmärgi saamise puhul annab saaja varem omandatud III astme tublidusmärgi tagasi.

I astme tublidusmärgi nõuded.

I astme tublidusmärgi saamiseks nõutakse:

a) II astme tublidusmärgi omamist;

b) Viievõistluses (100 m. ja 1500 m. jooksud, kõrgushüpe, kuulitõuge ja kettaheitmine) saavutatud vähemalt 300 punkti, arvestades punkte sõjaväe spordiliidu tabelite järele. Kõik viievõistluse numbrid tulevad teha ühel või kahel üksteisele järgneval päeval. Jooksudes nõutakse miinimumina 20 sekundiga 100 meetri ja 8 minutiga 1500 meetri ärajooksmist.

Kaitseliitlastele, kes on üle 30 aasta vanad, lisatakse viievõistlustes saavutatud punktide arvule iga täie eluaasta pealt, mis nad sellest määratud aastaarvust vanemad on, 6 punkti juure; nõnda oleks, näiteks, 50-aastaselt võistlejal vaja saavutada ainult 180 punkti 300 asemel, kuna ta oma vanaduse tõttu saab juure $(20 \times 6 =) 120$ punkti. Sellega taetakse vanematele malelastele võimaldada jõukohast võistlustest osavõtmist, mis omakorda on jällegi suureks ergutuseks kui noortele nii vanadele.

I astme tublidusmärgi katsumisi peetakse kas harilikkudel või eriti selle jaoks pea- või piiristaapide ülevaale all korraldatud võistlustel.

I astme tublidusmärgi saamisel antakse II astme tublidusmärki tagasi.

2) Sanitaar-tublidusmärgid.

Kaitseliidu osade sanitaarmeeskondade sõjaväeliste ja sanitaarteenistussikkude võimete edendamiseks seati 1925. a. sisse erilised sanitaartublidusmärgid.

Sanitaartublidusmärkide kujud on sama, mis tublidusmärkidelgi, ainult selle vahega, et neil on märgi alumises servas väike punane rist.

Nõuded nende saamiseks on järgmised:

II astme sanitaartublidusmärki.

II astme sanitaartublidusmärgi saamiseks nõutakse sanitaarpersonaalilt:

a) III astme tublidusmärgi omamist.

b) kaitseliidu-sanitaarallohvitseri katse sooritamist.

II astme sanitaartublidusmärgi omandamisel antakse III astme tublidusmärki tagasi.

I astme sanitaartublidusmärki.

I astme sanitaartublidusmärgi saamiseks nõutakse sanitaarpersonaalilt:

a) II astme sanitaartublidusmärgi omamist.

b) I astme tublidusmärgi saamiseks ülesseatud spordivõistlustingimuste täitmist.

I astme sanitaartublidusmärgi omandamisel antakse II astme märk tagasi.

3) Suusatamismärk.

Suusatamismärk on samuti 3-astmeline kui tublidusmärkki ja omandatakse teatud suusa-spordi tingimuste täitmisel.

Keegi ei saa kanda kaht või kõike kolme suusatamismärki, vaid ikka ainult üht, kuna ta järgmise astme märgi saamisel ikka varem omandatud alamaastmelise märgi tagasi peab andma.

Kuigi sõjaväelisest seisukohast vaadatuna on suur kasu heast laskeosavusest ja tublist kehalisest kasvatuses ja lihaste arenemisest, jääb nende väärtus siiski teisejärguliseks seni, kuni malevlasel veel puuduvad võimed ja oskus neid võitluse sõjaväelisteks otstarveteks ära kasutada. Seda viimast ja sõjaväelisest seisukohast hinnates tähtsamat sõjaväelist tublidust võib saavutada ainult puhtsõjaväeliste harjutuste abil. Arvestades sellega, et sõjaväelistel harjutustel käimine on malevlastele kõige tülikam, kuid ühtlasi ka kõige olulisem kohuste täitmine, ning teiselt poolt ka asjaoluga, et mõned kaitseliitlased, eriti aga just vanemad mehed, kuigi nad kohusetruult viimasest kui ühest harjutusest osa on võtnud, siiski teatud loomulikkude eelduste puudumisel isegi alamaastmelist tublidusmärki omandada ei suuda, samuti aga ka jällegi sellega, et eriti teguvõimsate ja ettevõttevõimeliste sõdurite kasvatamise otstarbel nõudeid malevlaste sõjaväelise oskuse ja võime kohta on tulnud tõsta kaunis kõrgele, asutati Soome kaitseliidus lisaks eelpool mainitud tublidusmärkidele veel eriline agarusmärk ja aumärk teenete eest. Mõlemad on määratud arendama huvi just puhtsõjaväeliste harjutuste vastu, et seeläbi tõsta üldist sõjaväelist tasapinda kogu Soome kaitseliidu organisatsioonis.

4) Agarusmärk.

Agarusmärk on 3 eriaastmes (III, II ja I). Märgid on valmistatud metallist, kusjuures III astme märk on rauast, II astme märk — pronksist ja I astme märk — hõbedast. Alama astme märk antakse tagasi, kui saajakse ülemise astme märk.

Agarusmärgi saamise nõuded on järgmised:

III astme agarusmärgil:
120 tundi sõjaväelisi harjutusi.

II astme agarusmärgil:
240 tundi sõjaväelisi harjutusi.

I astme agarusmärgil:
360 tundi sõjaväelisi harjutusi.

Sõjaväeliste harjutuste all mõeldakse siinkohal neid õppusi, missugused korraldatakse sõjaväelist koolitust silmas pidades või mille otsarve on ette valmistada sõjaväelise väljaõppe

suhtes katsete sooritamisele. Arvesse võetakse kõik automaat- ja kiirlaskepüssi, samuti ka automaatpüstoli, suurtüki- ja miiniheitelaskeharjutused, kuna aga hariliku püssi- ja püstolilaskmistest ainult need arvesse võetakse, missugused on peetud sõjaväeliste otstarvete kohaselt.

Garnisoni- ja muust sellelaadilisest valveteenistusest võetakse arvesse pool tõelisest valveteenistuse ajast, kusjuures tingimuseks on, et asjaomased selle tegevuse eest erilist palka ega tasu ei saa. Valvepealikul võetakse arvesse sama suur tunnimäär nagu meeskonnalgi. Laske-riistade puhastamiseks ja varustuste ülevaatamiseks, samuti ka varustuste ülevaatamiseks tarvitatud aega arvesse ei võeta. Sama maksab ka spordi- ning võimlemisharjutuste ning muude võistluste kohta. Edasi ei võeta arvesse ka kursusi, mis on korraldatud kaitseliidu- või reservohvitseri katse sooritamiseks.

Ühe ööpäeva jooksul peetud harjutustest võib arvesse võtta kõige rohkem ainult 6 tundi. Sama on maksev ka ööharjutuste kohta. Aega arvestatakse igakord õppuse tegelikust pealehakkamisest kuni sellest lahkumiseni, s. t. tegelik harjutuste tegemise aeg.

Nagu selgub, on tingimused agarusmärgi saamiseks õige rasked, kuid siiski on möödunud aasta 1. juunist saadik harjutustunde arvestama hakates seni juba üle 1000 agarusmärgi välja antud.

Agarusmärgi väljaandmist toimetavad piiri-peakid iseseisvalt, teatades sellest oma päevakäsus.

Agarusmärgi võivad saada kõik kaitseliitlased, kui peakid, allpeakid nii ka malevlased, kui nad kaitseliidus ei ole palgalistes ametites.

5) Aumärgid teenete eest (ansioristi).

Teenetemärgil on ainult üks aste, kuid kaks eriliiki: I liik on rauast, missugune annetatakse ainult malevlastele ja peakutele; II liik on hõbedast — ta annetatakse seltskonnategelastele, kellel on erilised teened kaitseliidu suhtes.

Teenetemärgi I liik.

Teenetemärgi I liigi saamiseks ilma muude tingimusteta on õigus kõigil kaitseliitlasil, kes on omandanud I astme agarusmärgi. Sel puhul tuleb teenetemärgi väljaandmiseks teha ettepanek peastaabile ja väljaandmisest teatab ülempeakik oma päevakäsus.

Teenetemärgi I liigi võib ülempeakik annendada ka kaitseliidus palgalistel ametkohtadel teenivatele isikutele kui ka vähemalt 50 aastat vanaks saanud kaitseliitlastele-mittepalgalistele, ilma et nad tarvitseksid varem omandada I astme agarusmärki, kui nad on ilmutanud erilist agarust ja jätkuvat töötahet kaitseliidu tegevuses.

Kes on ja mida teevad Tshehhoslovakkia sokolid.

„Ei oleks meil sokoleid, — ei oleks ka Tshenhoslovakkia riiki“, tänendas Tshenhoslovakkia sokolite ideeline juht ja kauaaegne ülem Scheiner sokolite pidustuste avamisel, millest võtsid osa kogu maailma sokolite organisatsioonide esitajad, paljud Euroopa riikide poliitikud, ajakirjanikud, sõjaväelased ja seltskonnategelased. Olid ju sokolid esimesteks Tshehhoslovakkia vabariigi idee algatajateks ja selle läbiviijateks, ja tshehhide arvamisel võivad tõsised isamaalased võrsuda ainult nende organisatsioonidest.

Sokolite 8. pidustuste puhul Praagas 2.—8. juulini ilmusid ka meie ajakirjanduses kirjeldused nende tegevuse üle, kuid paljudel ei ole veel selget pilti, kes on sokolid, mida nad teevad ja missugust kasu toob nende organisatsioon riigile. Kuna sokolite organisatsioon sarnaneb väga meie kaitseliidu omale, peatume veel kord lühidalt selle küsimuse juures.

Nagu ajaloost teame, kaotasid tshehhid oma iseseisvuse õnnetus lahingus Valgel mäel. Kuni suure maailmasõjani kuulus praegune Tshehhoslovakkia Austria-Ungari alla. Olgugi, et tshehhid ei olnud nii maharõhutud ja õigusteta kui meie esivanemad, said nad siiski võõra riigi all kannatada, ning selle tagajärjeks olid alalised mässud ja verised kokkupõrked.

Tung iseseisvuse tagasivõitmiseks ei ole tshehhi rahva hulgas iialgi raugenud. Igal soodsal juhusel võis märgata püüet poliitilise iseseisvuse järele. Iga suurem lainetus Euroopa poliitika-merel leidis vastukaja ka Tshehhoslovakkias.

Sokolite liikumine tshehhi rahva hulgas ei ole enam uus. Sel on pikk ja õpetlik ajalugu.

Teenetemärgi II liik.

Teenetemärgi II liigi võib ülempealik annendada seltskonnategelastele-mittekaitseliitlastele, kes erilise südidusega on osa võtnud kaitseliidu organiseerimistööst või kellel muul viisil on teeneid kaitseliidu suhtes.

Teenetemärgi võib annendada ka välismaalastele.

*

Kõigi märkide väljaandmine sünnib eriti selleks korraldatud või muudel sobivatel pidulikkudel juhtudel.

Kui virgutus- nii ka teenetemärke kantakse rinna paremal poolel, 3. ja 4. nööbi vahelisel kõrgusel.

*

Sokolite organisatsiooni asutamise aastaks võib lugeda 1860. a., mil Miroslav Tirshil ja tema lähemal kaastöölisel Figneril korda läks Austria-Ungari valitsuselt luba muretseda süütu spordiseltsi asutamiseks, mille katte all peitus sokolite selts, mis peagi Austria-Ungari valitsusele hädaohlikuks kujunes. Seltsi ideeliseks juhiks valiti Figner, kuid spordi ja võimlemise, samuti ka Figneri ideede teostajaks — palava-vereline M. Tirsh.

1861. a. kinnitati spordi- ja võimlemiseltsi „Telocvitsna Jednota Prashka“ esimene põhikiri, mis puudulikuks osutus, ning juba järgmisel aastal võeti vastu ja kinnitati uus põhikiri. Esimesel aastal oli seltsil 75 liiget, nende hulgas mitmed tähtsad professorid, arstid, kirjanikud jne. Seltsi salajaseks eesmärgiks oli kõige jõuga võidelda rahva ümbersaksastamise vastu, mis sel ajal hoogu oli võtmas, äratada rahva hulgas isamaalisi tundeid, kasvatada sisemist distsipliini, ning alal hoida ja koguda rahva vaimlisi varandusi. Kõik see sündis suure saladusekatte all.

Eriti hoogu hakkas võtma sokolite liikumine 1864. a. Ametlikkude andmete järele oli 1866. a. organisatsioonil juba 1699 sokolit, kelledest 795 olid aktiivsed: võimlejad, sportlased, rühmade juhatajad ja instruktorid. Üheksa aastat hiljem oli sokolite arv tõusnud 7191 peale, ning 1913. aastal oli organisatsioonil juba 47669 aktiiv- ja 106158 reservsokolit, kelledest maailmasõja algul pea pool astus Austria-Ungari sõjaväkke.

Tshehhoslovakkia vabariigi asutamisega muutus sokolite organisatsioon täielikult riiklikuks, rahvuslikuks organisatsiooniks, avaldades kõiki seni saladuses hoidud püüdeid. 1920. a. korral-

Kuigi vast liig oleks kinnitada, nagu oleks see ainuüksi nende märkide teene, et laskeosavus Soome kaitseliitlaste keskel viimasel ajal märgatavalt on tõusnud, et spordi- ning suusatamisharrastus on levinud ikka laiematesse rahvakihidesse, et kaitseliidu teenistusest ja tööst võetakse osa alati kasvava innuga, kuid siiski võib täie veendumusega öelda, et osa sellest areemisest tuleb kirjutada just nende märkide arvele, mis pärast ühtlasi ka kinnitada võib, et need märgid täiesti oma otstarbeid on suutnud täita ja oma tarvituselevõtmist õigustada.

Kas ei tuleks ka meie, Eesti, kaitseliidus hakata välja andma virgutus- ja teenetemärke?

V. Neggo.

dati 7. sokolite pidustus, mille hea kordaminek rahva hulgas suure vaimustuse esile kutsus. Iga tubli kodanik luges auks organisatsioonis kaasa-töötamise. 1925. a. kuulus organisatsiooni juba 245.000 mees- ja naiskodanikku.

Sokolite organisatsiooni keskjuhatuses pöör-dakse erilist tähelepanu noorsoo kasvatamisele, et see sirguks tugevaks nii vaimliselt kui ka kehaliselt. Selleks otstarbeks on asutatud kooli-noorsoo rühmad, kes korraldavad ekskursioone, spordiharjutusi jne.

Tänavu, s. o. 1926. a. on mees- ja naissoke-lite arv tõusnud juba 635.000 peale, missugusest arvust umbes $\frac{1}{2}$ on aktiivsed. Viimasest pidus-tusest võttis osa umbes 50.000 võimlejat-sokolit, kuid rongikäigust umbes 150.000 liiget, neist 3500 ratsanikku omakasvatatud tõuhobustel.

Viimast pidustust loetakse ametlikult kahek-sandaks Tšehhoslovakkia sokolite kokkulennuks, mis harilikult sünnib iga viie aasta tagant.

Sokolite organisatsioon ja nende isamaa-armastus on tšehhi rahva hingesse ja verre im-bunud. Kui populaarne on seal sokolite idee, näi-tavad sajad nähtused. Esimesele faktilisele sokolite juhile Tirshile on püstitatud suurepära-ne mälestussammas. Tema nimele on ristitud terve loss Praagas, kuhu on koondatud kogu Tšehhoslovakkia sokolite juhatus, peastaap ja kehalise kasvatuse keskjuhatuse. Samas on korraldatud ühiselumaja sissesõitnud sokolitele; suur moodne võimlemissaal; bürooruumid; koos-olekute-saalid; ujumissassein (ka talvel); katu-sel — päikesevannide võtmine. Peale selle avar hoov võimlemise ja spordi jaoks suvel; oma koo-peratiiv-raamatukauplus jne. Tirshi majas kes-tavad aasta läbi instruktorite kursused mõlemast soost sokolitele.

Sokolite organisatsiooni sissetulek sünnib liik-memaksudest, annetustest ja pidude ülejääkidest. Organisatsioonil on suuremad summad kasutada, mis võimaldab vilunud isikuid palgata. Igas maakonnas on oma sokolite juhatus, kes oma-korda palkab kohalikke tegelasi, nagu lektoreid ja instruktooreid. Pea igas linnas ja suuremas keskkohas maal on sokolitel oma majad, kus lah-ket vastuvõtmist leiavad ka teised vähemad or-ganisatsioonid: kultuuri-, laulu-, muusika- jne. seltsid.

Pidupäevil võis Praagas kuulda kogu maa-ilma keeli. Tšehhoslovakkia välisministeerium oli kõigi Euroopa riikide ajakirjanduse esitajaile kutse saatnud ilmuda pidustustest osa võtma,

et sellega sokolite ideed populariseerida. Praaga 750-tuhandeline elanikkude arv oli ligi kolme-kordseks kasvanud. Tšehhid ise tõendavad, et iga kümnes kodanik on pidustustele sõitnud, mil-lega siis ka seletatav see kirju mass.

Provintsi elanikud olid enamasti ilmunud rahvariietes. Eriti nägusad paistsid Karpaatide mägede pojad ja lõunaslaavlased oma väljaõm-meldud särkidega ja laiade nahkvöödega, mütsid kaunistatud sulgedega ja pärlitega. Ei puudunud ka krinoliinid ja viimased koguni nii laiad, et nende omanikud isegi kõige parema tahtmise juures trammile ei pääsnud.

Pidustustel pakkus erilist huvi sokolite-veteranide võimlemine, kus üles astus umbes 9000 hallpead, sest ükski neist ei olnud alla 40 aasta vana. Selle peale vaatamata võis seal märgata palju nooruslikku jõudu, osavust ja vastupidav-vust, millest siis ka tingitud asjaolu, et Tšehho-slovakkias olevat arstidel vähe tööd.

Sõda ei ole suutnud hävitada sokolite tööd ja vaimustust. Nad on loonud vaba, iseseisva riigi ja nende rõhuv enamus juhib ka praegu riigi saatust. Ükski ei ole kohustatud sunniviisil organisatsiooni astuma ja kedagi ei peeta kinni, kes sealt tahab lahkuda. Sokolite arv kasvab aga siiski iga aastaga.

Praaga asub mägisel, kaljusel pinnal. Tšeh-hidel ei olnud isegi tasast platsi, kus pidustusi korraldada. Sellest saadi üle meie oludes usku-matu tööga. Purustati kaljumäed ja loodi tasane plats mitme ruutkilomeetri ulatuses, kus ehitati staadion 15.000 võimlejale ja 250.000 pealtvaata-jale. Peale selle avarad ruumid, kus sokolid või-vad koguda, puhata ja riietuda. Ehitati suur ei-nelauaruum — terve linnake posti-, telegraafi- ja tuletõrje-depooaga. Ehitusplaanid tegid sokolid-insenerid, töid juhatasid tehnikud-sokolid; ehitus-materjale muretseisid kapitalistid-sokolid; raha laenasid sokolid-pankiirid; tööd tegid sokolid-töölised.

Kõik see sündis kas täiesti tasuta või koguni väikese tasu eest. Sajad tuhanded sokolid tööta-sid seal poole aasta jooksul teenistusest vabal ajal. Ajakirjanikud-sokolid muretseisid reklaami eest, trükikodade omanikud-sokolid valmistasid broschüüre, plakaate jne. Ja tagajärjed olid hiil-gavad.

Tšehhi sokolitelt võiks meie kaitseliit pal-jugi õppida.

A. Tr.

N a l j a d.

Kaval inglane.

Üks Inglise ohvitser sõitis kord talvel ratsa võõrastemajja, kus juba hulk teisi külalisi ees oli. Kõik istusid küdeva kamina juures, vestsid juttu ja ei pannud tähelegi uut tulijat, kes külma pärast lõdises.

„Hei, teener!“ hüüdis inglane, „viige mu ratsule talli vaagnatäis austreid!“

„Mõõt kaeru, tahtsite ütelda, sir!“ vastas teener.

„Mina tean juba, mis ma rääg'n!“ vastas ohvitser kõrgilt, „mitte kaeru, vaid austreid palun anda mu hobusele!“

Teener läks, ja ka kõik võõrad, kes kamina ümber istusid, tõusid püsti ning läksid teenrile järele, et imehobust, kes austreid sööb, näha saada.

Sel ajal istus aga inglane kamina ette ja hakkas end soojendama. Varsti tuli teener tagasi ja temaga ka uudishimulised võõrad.

„Armuline härra!“ algas teener, „teie hobune ei söö austreid!“

„Ei söö?“ tegi imestunud näo inglane. „Noh, hea küll! Raputage talle siis kaeru, aga austrid andke mulle, küll ma nad siis ise kinni pistan!“

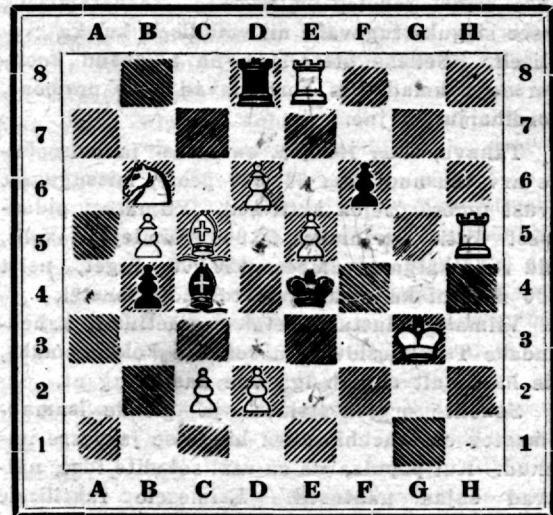
Male.

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 36.

Kokku seadnud Z. Belitzmann (Varssavis).
IV auhind „Tygodnits ilustrawany“ turniiril.

Mustad

Valged.

Valged : Kg3, Ve5 ja h5, Oc5, Rb6, Eb5, c2, d2, d6 ja e5.

Mustad : Ke4, Vd8, Oc4, Eb4 ja f6.

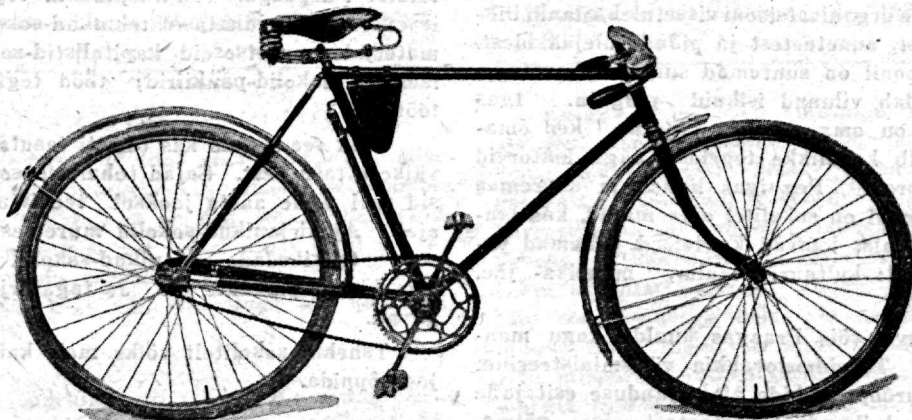
Valged algavad ja annavad matt k a h e samuga.

VENE TÄN. Nr. 5.

SMÜ:

KÖNETRAAT 9-42

Oleme võinud müügile hästi tuntud ja Eesti teedele eriti konstrueeritud Prantsuse jalgrattad

„FRANCE“

Hinnad odavad ja järelmaksu võimalus kuni 6 kuuni.
Kaitseliitlastele eriline hinnaalandus.

Kõnetraat 9-42. **SÕJAVÄE MAJANDUSÜHISUS** Vene tän. nr. 5.